

Equips de la Mare de Déu

Qui dieu que sóc jo?

El descobriment de Crist

Tema d'estudi

Curs 2005-2006

ESTUDI PER A L'ANY DE PREPARACIÓ
DE LA TROBADA INTERNACIONAL DE LOURDES 2006

Sumari

Presentació	5
Capítol I. LA PERSONA CERCA EL SENTIT DE LA SEVA VIDA	9
1. Per a què visc?	9
2. Diverses respostes	10
3. Però, què és la persona humana?	11
Capítol II. LES PERSONES DESITGEN LA PAU I LA JUSTÍCIA	15
1. La pau	15
2. La justícia	16
3. La pau i la justícia en unitat indissoluble	17
Capítol III. L'ABAST UNIVERSAL DE LA FE	21
1. El valor dels altres	21
2. Unitat de la fe enfront de divisió en creences	22
3. Som creadors de divisions?	22
Capítol IV. LA VOCACIÓ PERSONAL	27
1. Construir la nostra identitat	27
2. Per a nosaltres tot és do	28
3. Rebre el nom	28
Capítol V. LA VOCACIÓ CONJUGAL	33
1. La crida a ser persona	33
2. La crida a formar parella	34
3. Els fonaments de la relació conjugal	34
Capítol VI. LA RESPOSTA DE LA PARELLA	39
1. El matrimoni, sacrament permanent	39
2. La formació permanent	40
3. La fecunditat de la parella	40
4. La fecunditat, un do a transmetre	40
5. El ministeri de la parella	41
Capítol VII. ACOLLIR L'ALTRE PER ACOLLIR EL SENYOR	45
1. Quan acaba la nit?	46
2. De la por a l'acollida confiada	46

3. El rostre de la persona és el rostre de Déu	46
4. Els altres, els més propers	47
Capítol VIII. «TU ETS EL CRIST, EL FILL DE DÉU»	51
1. Al final d'aquestes reflexions... ..	51
2. ... hi ha una resposta	51
3. Déu no ens salva sense nosaltres	52
4. La resposta indispensable de l'ésser humà	53

Presentació

PER QUÈ AQUEST TEMA D'ESTUDI?

Després Jesús va arribar a la regió de Cesarea de Filip, i preguntava als seus deixebles:

—Qui diu la gent que és el Fill de l'home?

Els respongueren:

—Uns diuen que és Joan Baptista; d'altres, Elies; d'altres, Jeremies o algun dels profetes.

Ell els pregunta:

—I vosaltres, qui dieu que sóc?

Simó Pere li respongué:

—Tu ets el Messies, el Fill del Déu viu (Mateu 16,13-16).

Per què hem escollit aquest passatge de l'evangeli per al tema preparatori de la propera Trobada Internacional? El motiu principal és el següent: si en la nostra societat descristianitzada volem viure com a cristians creients, membres actius d'un equip de matrimonis dels EMD, és imprescindible que prenguem consciència de la nostra fe en Crist.

Els cristians d'avui estem cridats a una profunda autenticitat; hem de donar raó de la nostra fe; i, per a això, necessitem tenir les idees molt clares. Jesucrist recorre a la nostra recerca crítica de creients adults; ens exhorta a posar-nos en una actitud d'escolta, de recerca, de canvi, de diàleg; ens pregunta directament, perquè compreguem que només podrem escoltar, reconèixer i acollir la Paraula de Déu i les paraules humanes si som capaços d'interrogar-nos sobre la nostra fe en Ell. Coneixement i vitalitat seran els fruits de la nostra reflexió i la meta d'aquest itinerari.

Jesús pregunta als seus deixebles: *Qui diu la gent que sóc jo?* Els deixebles semblen no comprendre el sentit de la pregunta. Jesús insisteix: *I vosaltres, qui dieu que sóc jo?* La resposta de Pere és breu i clara: *Tu ets el Messies, el Fill del Déu viu*.

Jesucrist ens continua fent avui la mateixa pregunta: ***Qui dius tu que sóc jo?*** És la pregunta que travessa la història de la humanitat i de cada cristià. No n'hi ha prou contestar de paraula *Tu ets el Messies*; aquesta resposta exigeix la conversió de la nostra vida i el seguiment real de Crist! Abans de pronunciar la nostra resposta personal de dones i homes de fe —*Tu ets el Messies, el Fill del Déu viu*—, ell ens ajuda a reflexionar perquè puguem renovar el nostre acte de fe amb plena lucidesa i llibertat.

La finalitat d'aquest tema d'estudi és proposar la reflexió i l'oració a partir d'unes preguntes molt personals: **qui sóc?; què cerco de debò en la meva vida?; realment què penso, què dic i què faig per a donar sentit a la meva vida i per a donar consistència a la meva**

fe? Així, finalment, podré escoltar amb claredat la pregunta que Crist em fa: ***Qui dius tu que sóc jo?***, i li podré contestar lúcidament i sincerament: *Tu ets el meu pastor: no em manca res. Em fas descansar en prats d'herba fresca, em menes al repòs vora l'aigua, i allí em retornes. Em guies per camins segurs, per amor del teu nom, perquè tu ets el Crist, el Fill de Déu* (Salm 23,1-3 i Marc 8,29).

COM S'ESTRUCTURA AQUEST TEMA D'ESTUDI?

El passatge de l'evangeli conté tres frases *clau* que constituïran el marc del nostre camí. Són dues preguntes i una resposta, totes molt clares, essencials i radicals:

Qui diu la gent que sóc jo?

Jesús també ens pregunta avui a nosaltres: «Per a la majoria de la gent, qui sóc jo». Podríem contestar-li: per a la majoria no suscite cap interès; molts no et coneixen i per a d'altres ets simplement un personatge històric.

I vosaltres, qui dieu que sóc jo?

És la pregunta que Jesucrist fa a tots els batejats, a tots els qui formalment el reconeixen com a Crist, el Fill de Déu. Però en els batejats hi ha diversos grups: *a)* els indiferents, que no són conscients de la importància de la salvació (la gran majoria); *b)* els ritualistes, que s'adhereixen als ritus i acostumen a viure una religiositat de tipus màgic o supersticiós; *c)* els convençuts, cristians conscients de la salvació duta per Crist i que mantenen una relació personal amb ell.

Tu ets el Crist, el Fill del Déu viu.

Aquesta fou la resposta de Pere.

En aquest tema d'estudi proposem un camí de reflexió i d'oració que ens faci descobrir qui és veritablement Crist per a cadascun de nosaltres. ¿Podrem afirmar al final, amb Pere: «Tu ets Crist, el Fill de Déu, el Senyor, i només en tu hi ha la salvació, avui, com ahir i sempre»?

Convé no oblidar allò que tot seguit digué Crist a Pere: *Feliç de tu, Simó, fill de Jonàs: això no t'ho han revelat els homes, sinó el meu Pare del cel!* (Mateu 16,17).

Us animem a intensificar la vostra oració durant aquest any de preparació de la Trobada Internacional de Lourdes, i demanem al Pare, per mitjà de Jesucrist i per la intercessió de Maria, que descobriu *l'amplada i la llargada, l'alçada i la profunditat de l'amor de Crist; un amor que sobrepassa tot coneixement i que us omple de la mateixa plenitud de Déu* (Efesis 3,18-19).

En els tres primers capítols tractarem sobre **la recerca del sentit de la vida**, que concierneix tothom, creients i no creients, sense oblidar que els qui opten per la fe en Crist també travessen “tempestes de dubte”, “nits fosques” i “etapes de desert”. Ens preguntem: qui sóc?, què cerco?, què desitjo?, on vaig?, qui vull arribar a ser?

El capítol quart ens ajudarà a comprendre com el meu jo, la meva identitat d'ésser humà, m'ha estat donada i volguda per Déu. Des de sempre, *el meu nom està escrit en el cel* (Lluc 10,20); jo, com a criatura de Déu, sóc part del seu projecte sobre la creació.

Els capítols cinquè, sisè i setè ens menaran a prendre consciència progressivament de la nostra vocació personal i conjugal, i a ser dones i homes creients, en particular com a matri-

monis i consiliaris dels Equips de la Mare de Déu, al servei de l'Església i del món d'una manera determinada i conscient.

Al final, el capítol vuitè ens farà descobrir que la resposta a la pregunta que es fa tota persona pel sentit de la vida no és ni una idea ni una teoria, sinó una persona: Jesucrist, el Fill de Déu fet home.

Ens trobem davant d'un passatge evangèlic que és de molta actualitat per als cristians del tercer mil·lenni, perquè és una Paraula de Déu que es dirigeix a nosaltres en primera persona, a fi que donem una resposta clara sobre el sentit de la nostra vida i de la nostra fe. És Crist, el Senyor, qui ens pregunta; davant d'Ell no podem escapolar-nos, anar amb embuts ni fugir d'estudi. Davant d'aquesta pregunta de Crist no hi valen respostes tèbies: o acceptem el desafiament que ens planteja o el refusem; o li girem l'esquena o caminem amb Ell; o ens **tanquem** en el mutisme de "les nostres coses" o ens posem a dialogar sincerament cadascú amb ell mateix, amb els altres, començant pel meu marit o per la meva muller, i amb Crist mateix.

Si acceptem seguir aquest tema d'estudi haurem de fer-ho seriosament i de manera responsable, perquè és Crist el qui, sense paraules inútils, mirant-nos cara a cara als ulls, ens pregunta: **De debò, qui sóc jo per a vosaltres?**

ADVERTIMENTS METODOLÒGICS

En funció de l'humor, el cansament o l'estat d'ànim en què ens trobem poden semblar-nos difícils alguns capítols d'aquest tema o alguns textos. No ens hem de desanimar ni llençar la tovallola.

Si el significat d'una paraula se'ns escapa, agafem el diccionari i busquem-hi el significat o demanem ajuda al consiliari o algun altre membre de l'equip.

El tema d'estudi ens vol animar a la reflexió personal, en parella i en equip, però demana temps per a llegir, comprendre, reflexionar i pregar; és un mitjà de formació en la pedagogia del moviment dels Equips de la Mare de Déu.

En cadascun dels capítols, després del desenvolupament del tema, hi trobarem un apartat titulat **Per a la reflexió i l'oració**, amb quatre seccions:

Testimonis – Es tracta d'escrits de persones molt diferents, que ens poden servir per a acabar de comprendre el contingut del capítol des d'un llenguatge més vital, en to de reflexió, d'oració i a vegades de confessió íntima.

Reflexió personal i conjugal – Se'ns ofereixen unes preguntes, que ens poden servir tant per a la reflexió personal com per a l'assentada.

Reflexió en l'equip – Encara que el diàleg sobre el tema en la reunió de l'equip ha de ser sempre lliure, perquè cada parella hi aportï allò que més li ha interessat o els dubtes que més se'ls ha plantejat, s'ofereixen aquí unes preguntes, que poden canalitzar la reflexió de l'equip.

Paraula de Déu – Se'ns proposen normalment diversos textos de la Sagrada Escripura, relacionats amb el tema del capítol. Els podem utilitzar per a l'oració personal o conjugal de cada dia al llarg del mes. I també per a l'oració comunitària en la reunió mensual de l'equip.

CAPÍTOL I

La persona cerca el sentit de la seva vida

L'ésser humà, durant tota la seva existència, persegueix la recerca del sentit profund de la seva vida. En la història de la humanitat, les diverses cultures han proposat teories i projectes que podrien proporcionar respostes satisfactòries. Però la resposta més vàlida és la que tota persona buscarà ella mateixa en una recerca llarga i profunda que la mena cap a l'encontre de tota criatura amb el seu Creador.

1. PER A QUÈ VISC?

Tot ésser humà cerca el sentit de la seva vida. **Per a què visc?** és una pregunta que, abans o després, tots ens plantejem; una pregunta que s'imposa en totes les etapes importants de la nostra vida i davant totes les eleccions que ens comprometen; una pregunta que, constantment, ens estimula i ens provoca.

Què busquem la majoria de nosaltres? Què desitgem cada un de nosaltres? Sens dubte, i d'una manera o altra, tots busquem la felicitat i la pau; sobretot en un món marcat per contradiccions, conflictes, injustícies i desordre. La impressió d'estar desorientats ens mena a desitjar un "refugi" on hi puguem trobar una mica de pau. Però en aquesta recerca desenfrenada acabem passant d'una experiència a una altra, d'una situació a una altra, d'un "amo" a un altre, sense arribar a aconseguir el nostre objectiu.

En realitat, tota la vida té el seu sentit i cadascú ha de treballar amb ell mateix i amb la seva vida, per tal de buscar i trobar les seves respostes.

Uns fan coses molt simples, d'altres molt complexes; però allò que importa és no confondre el sentit amb la utilitat o amb l'èxit en la consecució dels nostre objectiu, perquè el sentit i el valor de les coses i dels actes que formen part de la nostra vida resideixen en allò que revelen del nostre esperit i en el significat que ens aporten i que aporten a la nostra vida. Així, la cura quotidiana d'una mare vers els seus fills no és menys important que l'activitat d'un cap d'Estat al servei del seu poble.

En la nostra recerca de sentit, a vegades ens arrisquem a despullar de sentit les coses que realment el tenen; i, per altra banda, també tenim el risc d'atribuir-lo a coses que no el tenen en absolut. Això provoca una tensió contínua. Però si, a causa de la nostra cultura, de la nostra economia o de la nostra pràctica de la política, creem les condicions d'una vida privada de sentit, no podem queixar-nos de la manca de sentit de la nostra vida, ni buscar-lo en una altra banda: l'Església, la política, el treball, l'èxit, la felicitat, el plaer... Encara que, certa-

ment, s'hi poden trobar les respostes a la pregunta essencial que ens interroga en el més profund del nostre ésser.

2. DIVERSES RESPOSTES

Tot ésser humà cerca respostes fonamentals a la pregunta: **quina és la raó de viure?** Perquè, a diferència dels animals, el futur dels quals es troba en el seu passat —així està determinat per les lleis de la naturalesa—, la persona humana, com a ésser lliure que és i, per tant, mestressa del seu destí, no està determinada pel passat; és capaç de projectar-se al seu futur i, sobretot, és capaç de construir el projecte d'allò que ha de ser, de l'ideal i del tipus de persona que vol ser. És el que l'ésser humà ha fet sempre en la història. Les diverses civilitzacions que s'han anat succeint —la civilització grega, la civilització romana, la civilització medieval cristiana, la civilització moderna— totes porten en elles mateixes “un projecte d'humanitat” i el mateix es pot dir de la civilització actual. Però hi ha una gran diferència: així com les civilitzacions del passat, homogènies en l'essencial, proposaven un únic projecte d'humanitat, la civilització moderna i contemporània, essencialment pluralista des del punt de vista ideològic i cultural, presenta, al contrari, nombrosos i diversos projectes, als quals responen projectes de futur diferents i oposats. Entre aquests projectes ens sembla que els tres següents són els principals: projecte tecnològic, projecte consumista i projecte liberal.

a) Projecte tecnològic

Es el projecte d'un món rigorosament sotmès a la racionalitat científica, on res no queda a l'atzar ni a la imaginació ni a l'humor, sinó que tot està previst i determinat per l'ordinador, amb la finalitat d'evitar els errors i les despeses econòmiques, el desordre social i els patiments. Aquest projecte confia absolutament en la ciència —a la qual considera amb absolutes possibilitats per resoldre els grans problemes que planteja el desenvolupament industrial actual— i, sobretot, en la raó humana.

b) Projecte consumista

Aquí es veu la persona sobretot com un ésser amb “necessitats” sempre noves i sempre creixents. Per això li proposa satisfer-les per mitjà de la producció i del consum de béns materials, en quantitats sempre creixents i en qualitats cada vegada millors. L'ideal és la creació de la societat del “benestar”, una societat en la qual prevalgui el “tenir” i on la persona pugui satisfer totes les seves necessitats, necessitats primàries creades artificialment.

c) Projecte liberal

La persona es considera aquí com un ésser de “desitjos”; però, en tot cas, aquests desitjos es veuen reprimits per la societat amb les seves lleis, per la moral amb els seus tabús i per la religió amb els seus preceptes. Per tant, es proposa alliberar de tota “lleï opressora” i de qualsevol moral “repressiva”, per a permetre'l gaudir així del dret a la felicitat i, sobretot, del dret a ser lliure de qualsevol forma d'opressió i d'alienació. En aquesta perspectiva s'apunta a la creació d'una societat lliure, és a dir, una societat on cadascú sigui lliure de satisfer els seus “desigs” de la manera que li sembli millor.

Aquests projectes d'“humanitat” són presents en la cultura actual i influeixen molt en els nostres contemporanis. La idea de l'“alliberament” que comporten els dóna un atractiu particular. La persona d'avui aspira a ser lliure de tot condicionament i de qualsevol forma de coerció, ja sigui d'ordre social i econòmic com d'ordre moral i religiós. Lliure del sofriment,

lliure de les necessitats, lliure de la por. Aquests diversos projectes d'humanitat es presenten, precisament, com a alliberadors. Però, ho són realment? O, més aviat, en comptes d'alliberar, ¿no aconseguiran reforçar els antics esclavatges i crear-ne de nous?

3. PERÒ, QUÈ ÉS LA PERSONA HUMANA?

D'una manera o altra, estem ancorats en aquests tres projectes de civilització, alhora que compartim els valors proposats en cadascun d'ells, probablement d'un més que d'un altre. Tanmateix, en el fons no ens sentim realitzats; tot això ens porta a una altra realitat, que potser vivim molts de nosaltres: el sentiment de desorientació, de viure en la provisionalitat o en la precarietat respecte a tant se val quina ideologia o quin projecte. En el nostre entorn tot es veu tan desproveït de fonament i de significat que això ens empeny a buscar en l'evasió la resposta a la nostra inquietud, o bé a interrogar-nos, cada vegada amb més afany, sobre el sentit que cal donar a la nostra vida. Tot això pot desembocar en una actitud negativa que ens dugui a viure resignats i impotents; però, d'altra banda, també pot donar-nos l'ocasió de recuperar els dons de la nostra intel·ligència i de la nostra llibertat per a poder escollir les vies que considerem més autèntiques per a la nostra vida.

No es tracta, per tant, d'escollir ser persones segons un projecte o un altre —tecnològic, consumista o liberal—, sinó més aviat de comprendre el veritable sentit del què és una persona i voler convertir-se en aquesta persona.

Es tracta, simplement d'un "projecte d'humanitat", la finalitat del qual és, per a qualsevol ésser humà, **convertir-se realment en persona**. Però, és possible un projecte semblant? No caldria una vida sencera per a realitzar-lo plenament?

PER A LA REFLEXIÓ I L'ORACIÓ

TESTIMONIS

Els textos següents revelen, cadascun a la seva manera, la necessitat profunda que té la persona de trobar el sentit de la seva vida enmig del món i en el projecte de vida en el que es veu implicat.

Marianella García Villas, de El Salvador, advocada, diputada del Parlament i més tard presidenta de la Comissió pro Drets Humans, assassinada el 13 de març de 1983 en la guerra civil del seu país:

El sentit de la meua vida és el de ser un petit element en la vida del meu poble; la meua història és només una part de la història del tot el poble, sóc una dona corrent. Però, en El Salvador, les persones corrents no estan protegides, estan indefenses; en El Salvador, les persones corrents moren; sovint són empresonades, se les fa desaparèixer, se les assassina. En El Salvador, però també arreu del món, els pobres, que són les persones més corrents, no moren de vellesa, sinó de pobresa.

Luigi Pintor, polític italià, laic, que es considera no creient:

No hi ha res més important en tota la vida que inclinar-se perquè un altre, agafant-te pel coll, pugui alçar-se.

Carlo Molari, teòleg, consiliari d'un equip:

Hi ha molts signes que mostren que és possible orientar positivament l'itinerari humà. Cal reconèixer-los, cultivar-los i difondre'ls per poder fonamentar l'esperança. El primer signe d'esperança és la set d'interioritat i la recerca de l'espiritualitat. Aquesta recerca s'intensifica avui dia. La recerca apassionada d'humanitat ve perquè, realment, la persona està cridada a la felicitat, al benestar i al domini de les coses. Aquesta crida, necessàriament, té efectes per a l'esperança instintiva que porta la persona dins seu de trobar en la vida la més gran alegria possible. Però això exigeix abandonar definitivament la lògica de l'acumulació. És una etapa que no es pot franquejar sense redescobrir la riquesa interior de les persones. D'aquí se'n desprèn la necessitat d'un nou impuls de la interioritat. Només una forta interioritat pot ajudar a perseverar en aquesta lluita contracorrent.

Per a la dona i l'home d'avui, el problema crucial és saber si existeix una resposta absoluta i definitiva a les expectatives històriques de l'ésser humà o si, al contrari, és possible viure en tensió tenint-ne prou amb respostes parcials, provisionals. Alguns no aconsegueixen suportar aquesta situació i s'enfonsen; d'altres es refugien en el fonamentalisme, que és la nostàlgia dels moments forts de la seva història; d'altres avancen perquè continuen conservant motivacions il·lusòries; i d'altres, finalment, perquè han trobat Déu i viuen de l'esperança teològica. Són maneres diferents de practicar l'esperança, vivint la dinàmica de la vida espiritual d'una forma més o menys perfecta.

Un jove de 18 anys:

A la imatge de Crist que estic mirant:

M'agradaria trobar-te. M'agradaria tant veure els teus ulls quan Maria Magdalena plorava als teus peus. Voldria veure les teves mans, que els teus deixebles reconegueren de seguida en la fracció del pa. M'agradaria escoltar la teva veu, quan la gentada, fascinada i vinguda de lluny, la sentia. La teva veu havia de ser sublim. M'agradaria veure el teu rostre, que perdonava els cops rebuts. Però, per damunt de tot, voldria parlar-te, encara que només fos una hora, fer-te preguntes sobre tot el que no sé, tot allò que em deixa dubitatiu; voldria saber què penses de Brahms o de Guccini o d'Annunzio o de Marx o... de mi.

Pare Henri Caffarel, fundador dels Equips de la Mare de Déu:

No tinc cap dubte que el gust per l'absolut és una fam de Déu que està inscrita a l'interior de tota persona. Aquesta fam és la definició mateixa de la persona humana: és la substància humana que està famolenc de Déu. Per això us deia i us ho repeteixo: el problema real no està entre tu i el teu marit, sinó entre Déu i tu. Trobeu Déu, entregueu-vos-hi, i la vostra vida canviarà...

REFLEXIÓ PERSONAL I CONJUGAL

Des d'un punt de vista purament humà, sense cap referència explícita a la fe, que a vegades també pot emmascarar les nostres ansietats i pors, intentem preguntar-nos amb sinceritat:

- ✓ Sento jo, sentim nosaltres, aquest sentiment de torbació i de neguit que ens fa preguntar, des del més profund del nostre ésser: quin sentit té la nostra vida, per a què viure?
- ✓ Quines respostes hem trobat en el nostre interior? Amb l'ajuda de qui i de què?
- ✓ Què és el que més valoro en la meva vida diària? Com dono testimoniatge d'aquesta elecció de valors?
- ✓ Quins són els valors que hem escollit viure junts i amb quines accions confirmem les nostres orientacions?

REFLEXIÓ EN L'EQUIP

- Quantes vegades ens adonem que, a les preguntes que sorgeixen en el fons del nostre ésser, hi trobem respostes que no som capaços de fer veritablement nostres?
- Què impedeix que els nostres cors acullin la Veritat i comencin, realment, el camí de conversió al qual aspirem?
- Quins obstacles, en el nostre entorn, dificulten més el nostre camí?

PARAULA DE DÉU

Evangelí segons sant Joan (4,4-15)

Jesús havia de travessar Samaria. Arribà, doncs, en una població samaritana que es deia Sicar, no gaire lluny de la propietat que Jacob havia donat al seu fill Josep; allà hi havia el pou de Jacob. Jesús, cansat de caminar, s'assegué allí a la vora del pou. Era cap al migdia. Una dona de Samaria es presentà a pouar aigua. Jesús li diu:

—Dóna'm aigua.

Els seus deixebles se n'havien anat al poble a comprar menjar.

Però la dona samaritana preguntà a Jesús:

—Com és que tu, que ets jueu, em demanes aigua a mi, que sóc samaritana?

Cal recordar que els jueus no es fan amb els samaritans.

Jesús li respongué:

—Si sabessis quin és el do de Déu i qui és el qui et diu: "Dóna'm aigua", ets tu qui li n'hauries demanada, i ell t'hauria donat aigua viva.

La dona li diu:

—Senyor, no tens res per a pouar i aquest pou és fondo. D'on la trauràs, l'aigua viva? El nostre pare Jacob ens va donar aquest pou, i en bevia tant ell com els seus fills i el seu bestiar. ¿Que potser ets més gran que no pas ell?

Jesús li respongué:

—Tots els qui beuen aigua d'aquesta tornen a tenir set. Però el qui begui de l'aigua que jo li donaré, mai més no tindrà set: l'aigua que jo li donaré es convertirà dintre d'ell en una font d'on brollarà vida eterna.

Li diu la dona:

—Senyor, dóna'm aigua d'aquesta! Així no tindrè més set ni hauré de venir aquí a pouar.

Salm 36 (35)

*L'injust porta dintre seu l'oracle del pecat;
viu sense cap temor de Déu.
L'afalaga massa el seu pecat
per a descobrir i blasmar la pròpia culpa.*

*Tot el que diu és engany i maldat,
renuncia a tenir seny i a fer el bé.
Rumia tota la nit quin mal farà,
s'obstina a seguir els camins dolents,
no reprova la maldat.*

*El teu amor, Senyor, s'eleva fins al cel,
la teva fidelitat arriba fins als núvols.
La teva justícia és com les muntanyes més altes,
com l'oceà infinit són les teves decisions.*

*Senyor, tu salves homes i bèsties.
Que n'és, de preciós, Déu meu, el teu amor!
Els homes s'emparen a l'ombra de les teves ales,
se sacien del bo i millor de casa teva;
els fas beure al torrent del paradís.
En tu hi ha la font de la vida,
i veiem la llum en la teva llum.*

*Obre el teu amor als qui et coneixen,
els teus favors, als rectes de cor.
Que no se m'acosti el peu de l'orgullós,
que no em faci fugir la mà del malvat!*

*Allí mateix han caigut els qui van amb males arts;
els han tirat per terra i no es poden aixecar.*

CAPÍTOL II

Les persones desitgen la pau i la justícia

Tots busquem la pau, però massa sovint no vivim en pau. Potser ens equivoquem de pau: volem una pau calmada i tranquil·la., mentre que la veritable pau és el fruit d'un compromís constant per a conquerir-la.

Jesús, el nostre Mestre, ens ha donat la seva pau: una pau veritable que no pot, ni vol, ignorar els valors de la justícia i del perdó.

1. LA PAU

Busca la pau, procura aconseguir-la (salm 34,15). *Shalom*, la paraula del text hebreu original, és la pau com a plenitud, benestar, prosperitat, integritat, i que, per tant, es troba en el sentit d'una naturalesa humana ni desfigurada, ni violentada, ni oprimida, sinó completament reconciliada. És la realització total del "somni" de Déu, del Déu de la vida per a qui la pau i la vida són inseparables. Aquesta pau no neix d'ella mateixa; s'ha de buscar, descobrir, conèixer, perseguir. I perseguir-la no vol dir aconseguir-la o obtenir-la, sinó intentar aconseguir-la i obtenir-la. El compromís de buscar la pau ara i aquí ha de ser constant. Els qui viuen esperant el Regne esperen i anuncien la seva pau, es converteixen en els seus servidors i en els seus constructors; ofereixen i acullen la pau. I, no obstant això, la pau no serà mai definitiva: cada pas cap endavant i cada èxit seran només petits granets, totxanes modestes, signes. La història, personal o col·lectiva, procedeix i avança al preu de fractures i de recomposicions contínues; la pau mai no és estàtica, sinó dinàmica: per aquest motiu la pau que s'obté un dia no serà ni estable ni definitiva.

Habitualment associem la paraula pau amb una cosa estàtica: descansem en pau, però no es lluita en pau; estem asseguts en pau, però no es participa en una reunió en pau. La pau és considerada com l'absència de conflictes, mentre que per a nosaltres, els cristians, la pau és un do de l'Esperit Sant i no un estat estàtic de descans o de relaxació, sinó alguna cosa de més compromís. La pau és una conquesta, un camí, un compromís; és un desafiament continu, ja que el conflicte roman com un element inevitable de la vida que s'ha de viure de manera constructiva i positiva. Jesús ens deixa la seva pau i ens exhorta a conquerir-la. La vinguda de Crist a la terra és un missatge per a les persones de bona voluntat, per als pastors i per als més humils; la resurrecció de Crist porta la pau als apòstols espantats i els dona, juntament amb la pau, l'energia necessària per a anunciar la Bona Nova. Benaurats els artífexs de la pau!

Antigament, en les nostres esglésies, no hi havia res més agradable per a la gent que sentir parlar de pau: els semblava que per a creuar el límit entre la guerra i la pau n'hi havia prou amb un petit esforç de bona voluntat. Les coses es compliquen quan parem atenció a allò que ens diu Isaïes: *La pau és el fruit de la justícia* (cf. Isaïes 32,15-20).

2. LA JUSTÍCIA

Des del moment que s'ha començat a presentar la pau en companyia de la justícia, el discurs sobre la pau s'ha tornat no només desestabilitzador, sinó que, a més, ens ha fet comprendre moltes coses:

- Mai no hi haurà pau mentre els béns de la terra estiguin tan injustament repartits.
- La guerra no és només el terrabastall dels canons, o l'explosió atòmica o de productes químics, sinó que es tracta, a més a més, de l'existència d'un sistema econòmic violent, fins i tot si es pateix en un silenci resignat.
- L'absurd de la situació no és que en el món hi hagi pobres i rics, sinó que els rics ho són cada vegada més a costa dels pobres, els quals, al seu torn, són cada vegada més pobres.
- La línia de separació entre la pau i la guerra no passa tant entre l'est i l'oest, sinó entre el nord i el sud, entre els pobles rics i el Tercer Món, enfonsats en deutes i al límit de l'abisme.

Sens dubte, cadascun de nosaltres, en les mil formes de violència pública i privada que es desenvolupen cada dia, se sent còmplice de la guerra i d'incitar-la. Hem de tenir el valor de dir no només que no es poden vendre armes, sinó també que no se'n poden produir, que la política dels blocs és injusta, que el perdó dels deutes del Tercer Món no és res més que un pagament a compte del que hem de donar als dos terços del món, que la lògica del desarmament unilateral està en relació amb la lògica de l'evangeli, que la no-violència activa és un criteri de la pràctica cristiana, que certes formes d'objecció de consciència són signes d'un gran amor vers la ciutat terrestre... Si no tenim el valor de dir tot això, serem només com els blens que fumegen en lloc de ser llums brillants de Pasqua.

La justícia està al mateix nivell que la pau i hi manté una relació constant i dinàmica. La justícia i la pau tendeixen al bé de cadascun i de tots, i per això ens demanen ordre i veritat. Quan l'una o l'altra es veuen amenaçades, les dues vacil·len; quan es fereix la justícia, la pau també es veu afectada. La crida ardent de Joan Pau II ressona amb força en els nostres cors: «No hi ha pau sense justícia, no hi justícia sense perdó».

Si la pau és un do que es rep al mateix temps que el perdó, la pau és, forçosament també i sobretot, fruit de la justícia, perquè la justícia elimina la causa dels conflictes i fa les persones lliures per a expressar-se. Sense justícia mai no serà possible parlar de pau. Mentre que els béns de la terra siguin repartits de forma tan injusta, mentre que els rics siguin cada vegada més rics i els pobres sempre més pobres, la pau de la qual estem parlant no serà més que una pàl·lida ombra de la veritable pau de Crist.

Pel que fa a això, nosaltres, matrimonis i llars cristianes, nosaltres, que pertanyem als EMD, tenim el deure de formar els nostres fills en un ambient de justícia i de pau i crear en ells actituds i valors cristians amb la finalitat de contribuir de manera eficaç a la justícia i a la pau del món. Hem de lluitar contra el corrent de violència que difonen els mitjans de comu-

nicació. I, al mateix temps, hem d'estimular una consciència crítica en els infants davant els antivalors que se'ls presenten.

3. LA PAU I LA JUSTÍCIA EN UNITAT INDISSOLUBLE

La fidelitat i l'amor es trobaran, s'abraçaran la justícia i la pau. Aquest verset del salm 85(84) associa amb la pau i la justícia dos conceptes importants per al matrimoni: l'amor i la fidelitat. Aquesta simple frase ens fa comprendre que la justícia és part de la conquesta de la pau. En tota comunitat humana, començant per la família i arribant a les relacions internacionals, l'absència de justícia fa impossible la serenitat en les relacions i la igualtat en la dignitat; s'instal·len la desconfiança, els abusos i la discòrdia; els conflictes i la guerra arriben a ser inevitables, conseqüències previsibles i, en alguns casos, fins i tot buscades, per continuar alimentant un sistema profundament injust. No podem dir a un germà «La pau sigui amb tu», si a aquest germà li manca allò necessari.

«La pau a la terra, aspiració profunda dels éssers humans de tots els temps...». Així comença l'encíclica *Pacem in terris* de Joan XXIII. Avui són nombrosos els éssers humans que formen part d'aquestes persones de bona voluntat que, independentment de la seva fe i raça, lluiten junts per un món més just i més pacífic, començant per les realitats de la parella i de la família per a arribar a les nacions i als pobles:

«Si vols la pau en el món, has de construir la pau en el teu país.
Si vols la pau en el teu país, has de construir la pau en les ciutats.
Si vols la pau en les ciutats, has de construir la pau en les famílies.
Si vols la pau en les famílies, has de construir la pau en tu mateix.»

PER A LA REFLEXIÓ I L'ORACIÓ

TESTIMONIS

Li Tien Min:

No importa qui siguis: home o dona, ancià o infant, obrer o pagès, soldat, estudiant o comerciant; no hi fa res el teu credo polític o religiós; si et pregunten què és el més important per a la humanitat, respon: abans, després i sempre la pau!

Baden Powell:

Pel que fa al gran problema de la pau mundial, em sembla que abans de parlar de suprimir les armes, abans de poder fer tractats plens de promeses, abans de construir palaus on hi puguin celebrar les seves sessions els delegats per la pau, abans que tot això, la primera etapa seria acostumar les generacions joves, de tots els països, a deixar-se guiar en tot per un sentit absolut de la justícia. Si les persones haguessin fet d'aquest sentit de la justícia un instint que

orientés la seva conducta en tots els aspectes de la vida, fins al punt d'examinar imparcialment tots els problemes des de dos punts oposats abans d'abraçar-ne un, aleshores, quan arribés una crisi entre dos països estarien a punt, de forma més espontània, per reconèixer allò que és just i adoptar una solució pacífica; la qual cosa és impossible mentre que el seu esperit estigui acostumat a considerar la guerra com la única solució.

Tonino Bello, bisbe:

La Bíblia evoca sovint l'abraçada de la pau i de la justícia d'una manera semblant a l'abraçada d'una mare i el seu fill o de dos amants. *La pau és fruit de la justícia*, diu Isaïes en un magnífic passatge (cf. Isaïes 32,15-20). Fàcilment es comprèn que, per a molts, aquest recent descobriment bíblic del lligam existent entre la pau i la justícia creï problemes.

Martin Luther King:

No tindrem mai pau en aquesta terra mentre que les persones no s'adonin que no es pot separar el fi dels mitjans, ja que els mitjans representen l'ideal en potència, mentre que el fi representa l'ideal en acció; i no es pot arribar a un bon fi amb mitjans dolents, així com no es pot obtenir un bon arbre partint d'una mala llavor. És curiós veure que tots els grans genis militars del món han parlat de la pau. Els antics conqueridors, que mataven per aconseguir la pau: Alexandre, Juli Cèsar, Carlemany, Napoleó; tots desitjaven, amb paraules, un ordre pacífic. Si llegiu atentament *Mein Kampf*, descobrireu que Hitler afirmava amb insistència que tot el que feia a Alemanya era per a establir la pau. I l'eloqüència dels que dirigeixen el món avui és meravellosa quan parlen de la pau: sempre que llancem les nostres bombes sobre el nord de Vietnam, el president Johnson parla de pau. On és el problema? Totes les persones parlen de la pau com d'un objectiu llunyà, com un fi que s'assolirà un dia o un altre; però nosaltres sabem que aviat s'haurà de considerar la pau no només com un objectiu, sinó com un mitjà pel que puguem arribar al mateix objectiu. Hem d'arribar a fins pacífics per mitjans pacífics.

REFLEXIÓ PERSONAL I CONJUGAL

- ✓ Quin significat té per a nosaltres “fer les paus”?
- ✓ Què motiva el perdó en el nostre matrimoni?
- ✓ Com entenem la justícia en el marc del nostre matrimoni? En quins moments percebem un sentiment d'injustícia en la nostre relació?

REFLEXIÓ EN L'EQUIP

- Com resollem els nostres conflictes: en el matrimoni, en l'equip?
- Som capaços de demanar perdó i d'acceptar el perdó que ens concedeixen els altres?
- Quins camins seguim per a l'educació en els valors de la solidaritat i de la justícia?
- Com intentem reaccionar, en la nostra vida diària, davant el desequilibri de les riqueses en el món que ens envolta?

PARAULA DE DÉU

Evangelí segons sant Joan (14,21-29)

El qui m'estima és el qui té els meus manaments i els guarda; i al qui m'estima, el meu Pare l'estimarà i jo també l'estimaré i em manifestaré a ell.

Judes, no l'Iscariot, li pregunta:

—Senyor, què ho fa que et vulguis manifestar a nosaltres però no al món?

Jesús li respon:

—Qui m'estima, guardarà la meva paraula; el meu Pare l'estimarà i vindrem a fer estada en ell. El qui no m'estima, no guarda les meves paraules. I la paraula que escolteu no és meva, sinó del Pare que m'ha enviat.

Us he dit tot això mentre he estat amb vosaltres, però el Defensor, l'Esperit Sant que el Pare enviarà en nom meu, us farà recordar tot el que jo us he dit, i us ho farà entendre.

Us deixo la pau, us dono la meva pau. Jo us dono la pau que el món no dona. Que els vostres cors s'asserenin i no temin. Heu sentit que us deia: "Me'n vaig, però tornaré a vosaltres." Si m'estiméssiu, us alegraríeu de saber que me'n vaig al Pare, perquè el Pare és més gran que jo. Us ho he dit ara, per endavant, perquè, quan això passi, cregueu.

Salm 85(84), 8-14

*Senyor, fes-nos veure el teu amor
i dóna'ns la teva salvació!*

*Jo escolto què diu el Senyor:
Déu anuncia la pau
al seu poble i als qui l'estimen.
Però que no tornin a ser insensats!*

*Ell és a prop per salvar els seus fidels,
i la seva glòria habitarà al nostre país.
La fidelitat i l'amor es trobaran,
s'abraçaran la justícia i la pau;*

*la fidelitat germinarà de la terra
i la bondat guaitarà des del cel.
El Senyor donarà la pluja
i la nostra terra donarà el seu fruit.*

*La bondat anirà al seu davant,
encaminarà les seves petjades.*

CAPÍTOL III

L'abast universal de la fe

La nostra fe es fonamenta en l'amor i l'amor veritable només és possible si es dirigeix a tots els homes i dones de tots els temps, de totes les cultures, de totes les religions. A vegades el nostre zel de creients ens mena, equivocadament, a reservar el nostre amor només per als nostres germans en la fe i, tanmateix, el Senyor ha estat clar: ell vingué a dur la salvació a tothom.

Hem de viure la nostra fe, doncs, amb un esperit obert a una dimensió universal, ser capaços d'ampliar el nostre horitzó i de reconèixer els valors dels altres, és a dir, veure en cada persona el rostre de Crist.

1. EL VALOR DELS ALTRES

El segle que acabem de deixar enrere és el segle en què hem vist —primer tímidament i després amb tota claredat— una presència inevitable dels “altres” en el mateix cor de les diferents comunitats de la societat; és el segle en el que s'ha afirmat la necessitat ineluctable del diàleg. Després de segles en els quals al “diferent” se l'entenia de forma negativa o, en tot cas, marcant les distàncies, aquestes darreres dècades ens han ensenyat que no ens podem accontentar amb tolerar la diversitat, sinó que hem de compartir-la, acceptant el misteri de l'altre, fins i tot si se'ns presenta com un enigma.

En tot “altre” hi ha, en efecte, un enigma que espera ser interpretat per a convertir-se en una lliçó de vida: el diàleg és l'espai vital per a tots els qui han descobert, en el respecte de les diferents identitats, la seva plena “solidaritat” en la seva pertinença a l'única família humana.

Hem d'habituar-nos, doncs, a considerar l'altre i l'“alteritat” com una font de comunió, i no com un pretext per a l'exclusió. Es pot parlar de la veritat quan s'accepta la seva difusió per mitjà de la violència?, o quan està animada pel menyspreu i la desconsideració vers l'ésser “diferent”? Pascal escrivia: «La veritat separada de l'amor no és Déu, sinó que es converteix en un ídol que no es pot estimar ni adorar».

El Nou Testament ens ensenya que s'ha de “fer” la veritat dins de la caritat, i això vol dir començar amb una pràctica cordial de l'alteritat que ens mena a respectar el ritme dels altres. Això val també per a l'aspecte religiós. En efecte, la Veritat no és una possessió gelosament preservada i que es posseeix d'una manera exclusiva o, pitjor encara, com una arma per esgrimir contra els altres. No, la Veritat és una Persona que ens posseeix: el cristià pertany al seu Senyor, perquè està submergit en la seva mort i en la seva resurrecció.

2. UNITAT DE LA FE ENFRONT DE DIVISIÓ EN CREENCES

En el transcurs de les darreres dècades, els cristians han començat a trobar insostenibles les divisions que, durant molt temps, han marcat la seva història. Divisions que han dut a odis, a esquinçaments i a guerres en contradicció amb la crida de Jesús a ser “un”. Cada vegada són més els cristians que estan convençuts que han de fer alguna cosa per recompondre la unitat de la fe i que estan convençuts, també, que cal acceptar les diverses formes de creure en un únic Senyor.

La unitat que s’ha buscat en aquest període, tan fecund per a l’ecumenisme, no va “contra” ningú; aquesta unitat no té per què significar uniformitat, sinó unitat pluralista en la qual les Esglésies, com a veritables germanes, es reconeguin mútuament i es posin al servei unes de les altres. Per als cristians, estar units, estar en comunió, no és tampoc una qüestió d’estratègia, ni una recerca del poder necessari per a oposar-se als “altres”, els no cristians que s’han convertit, és veritat, en una majoria o força agressiva. No, els cristians han d’estar units perquè seguir el Senyor Jesús vol dir viure el manament de l’amor mutu, posar-se al servei dels altres, sobretot dels més pobres i dels més febles, renovar constantment el perdó i, per tant, seguir el camí de la reconciliació.

Però això no és tot. En aquestes últimes dècades ens hem adonat, a poc a poc, que les nostres ciutats s’estan fent cada vegada més “pluralistes”, amb la presència multiforme d’ètnies, cultures i religions, que creen profunds problemes en la nostra identitat i en la nostra seguretat. *Donar raó de la vostra esperança a tothom qui us demani explicacions* (1Pere 3,15) s’ha convertit en una exigència gairebé diària que hem de traduir amb actituds concretes d’escolta i acollida, evitant conrear la nostàlgia d’èpoques en les que el nostre món era, automàticament, cristià; evitant també ressentiments estèrils que puguin alimentar lògiques hostilitats.

3. SOM CREADORS DE DIVISIONS?

Hem d’anar amb compte, ja que les divisions, de vegades, se situen dintre de nosaltres mateixos. No només entre les teologies, les esglésies i les religions, sinó també en els nostres cors. De vegades, fins i tot en nom de la fe, correm el perill de ser nosaltres també creadors de divisions per la nostra insensibilitat o incomprensió.

I, no obstant això, estem cridats a viure la nostra època amb confiança, segurs que Déu no l’abandona. Des de sempre, Déu ha triat el rostre de l’altre —tant fa quina sigui la seva situació religiosa— per a fer-se present, fins i tot de manera inèdita i misteriosa, en la història de la humanitat. En Jesús, el nostre Déu ens crida i ens compromet a ser, cada dia, testimonis de la reconciliació, per a reduir així les grans fractures del món, de la vida quotidiana, dels nostres mitjans: les fractures que separen homes de dones, una ètnia d’una altra, la meua família d’altres famílies, els cristians d’altres cristians, els cristians dels jueus, els cristians dels musulmans.

En el nostre camí trobem sense parar aquestes fractures; a casa nostra i en els nostres llocs de treball. I nosaltres estem cridats a reduir-les per mitjà de l’amor, que no accentua les diferències sinó que sap acceptar-les i valorar-les. La pau no és més que la convivència en les diferències. En una època pluralista, enmig de persones diferents i de diferents creences religioses, com a cristians hem d’esforçar-nos en l’escolta autèntica, en l’acollida benèvola, en les ajudes donades gratuïtament i desinteressadament. En això se’ns reconeixerà, com va ocórrer amb els cristians dels primers segles, i aquesta serà la nostra manera d’anunciar Crist.

PER A LA REFLEXIÓ I L'ORACIÓ

TESTIMONIS

Enzo Bianchi, fundador de la comunitat monàstica de Bose:

Malgrat les aparences, en el poble de Déu i entre els simples cristians, la característica més profunda, i que es viu com un objectiu, és la trobada amb l'altre cristià, que ja no es veu com un heretge o un cismàtic, sinó com un germà que camina al nostre costat cap a la unitat volguda pel Senyor i no buscada per les conveniències estratègiques orquestrades per les Esglésies. Matta el Meskin, el gran monjo copte contemporani, ens recorda que, quan els cristians són més fidels a l'evangeli, amb més facilitat es troben i arriben a la unitat i a la comunió: hi arriben justament en el seu Senyor, guiats per l'Esperit en la pràctica quotidiana de l'evangeli.

Germà Roger, de Taizé:

En aquest principi del segle XXI, estem davant d'una urgència: fer efectiva la reconciliació. En el llarg camí de la vocació ecumènica, el diàleg i la recerca teològica són indispensables. Però si, després de tants anys de recerca, no aconseguim arribar a la meta, heus aquí que arriba el cansament i es perd la credibilitat. On trobar l'impuls de la vocació ecumènica? Penso llavors en la llum projectada pel papa Joan Pau II en el seu primera encíclica, *Redemptor Hominis*. El papa clarifica en aquesta encíclica una realitat evangèlica essencial, que permet comprendre la catolicitat que Crist aporta. Joan Pau II escriu: «En certa manera, Crist mateix s'ha unit a tot home». Els humans no es poden unir a Crist sense una resposta personal, però Crist, per contra, està misteriosament unit a tota criatura humana.

Amb aquesta reflexió, el papa obre una via cap a la reconciliació. Crist és comunió. No ha vingut per a crear una nova religió, sinó per a permetre una comunió en Ell, la comunió única que és l'Església. I penso també en les paraules plenament evangèliques pronunciades pel papa Joan XXIII, el gener de 1959. Parlant del concili que anava a començar, va dir el papa: «No farem cap procés històric. No buscarem saber qui es va equivocar o qui va tenir raó. Direm solament: Reconciliem-nos!».

Per a la vocació ecumènica, no importa la nostra fragilitat, perquè una de les exigències més immediates és dur aquesta reconciliació allà on existeixen fractures, antigues o noves. Algunes referències històriques, el record de greus esdeveniments del passat poden bastar per a provocar oposicions, de vegades, fins i tot odi. La memòria de les humiliacions i de les ferides pot ser transmesa d'una generació a una altra. Així, doncs, no ho direm mai prou: sense perdó la persona humana no té futur.

Carta ecumènica, núm. 3 (2001):

En l'esperit de l'evangeli, hem de revisar junts la història de les Esglésies cristianes, que està marcada per nombroses experiències positives, però també per divisions, hostilitats i, fins i tot, per conflictes armats. Errors humans, la manca d'amor i el freqüent mal ús de la fe i de les Esglésies al servei d'interessos polítics, han deteriorat seriosament la credibilitat del testimoni cristianisme. Per als cristians i cristianes l'ecumenisme comença des d'aquest moment, amb la renovació dels cors i la disponibilitat a la penitència i a la conversió. El moviment ecumènic ja ha fet progressar la reconciliació. És important reconèixer els dons espirituals de les diferents tradicions cristianes, aprendre els uns dels altres i, així, rebre uns els dons dels altres.

Per al desenvolupament futur de l'ecumenisme, és particularment necessari tenir en compte les experiències i les expectatives dels joves i animar-los a la participació en funció dels seus mitjans.

D. Bonhoeffer, teòleg luterà:

Hi ha una experiència d'un valor excepcional, la d'haver après a mirar, per fi, els grans esdeveniments de la història universal des de baix, des del punt de vista dels exclosos, dels maltractats, dels febles, dels oprimits i de les víctimes de l'escarni; en una paraula, dels que sofreixen.

És una sort si en aquests temps l'amargor i la rancúnia no ens han corromput el cor; que puguem mirar amb una mirada nova les coses grans i petites, la felicitat i la desgràcia, la força i la debilitat; que la nostra capacitat de percebre la grandesa, la humanitat, el dret i la misericòrdia s'hagi tornat més lliure, més incorruptible; i, encara més, que el sofriment personal s'hagi convertit en la clau, en un principi fecund per a entendre el món en la contemplació i en l'acció. Tot això és una sort per a la persona. Tot es basa en les nostres respostes a les necessitats de la vida, en totes les seves dimensions, i en la nostra acceptació de la vida per una satisfacció més alta, els fonaments de la qual es troben realment en un altre lloc, que no és ni baix ni dalt.

REFLEXIÓ PERSONAL I CONJUGAL

El contacte amb la diferència és una experiència diària sobre la que no sempre reflexionem i sobre la que no sempre acostumem a treballar. Intentem preguntar-nos:

- ✓ Les diferències religioses romanen com un greu problema per al món cristià. Cristians i musulmans, catòlics i protestants, catòlics i ortodoxos: quins passos falten recórrer per aconseguir un veritable diàleg religiós i un camí autènticament ecumènic? Creiem que estem seguint la bona direcció?
- ✓ En el nostre entorn ens trobem sovint amb persones que no creuen o que gairebé no creuen. Quina actitud tenim vers elles? De presumció i superioritat o de respecte i diàleg?
- ✓ Els cristians creiem evident la nostra bona disposició per a acceptar tots els altres. Però la realitat que veiem és, a vegades, completament diferent. ¿Hem tingut experiències de contactes directes amb la diferència, per exemple, amb un emigrant d'una altra cultura? I, en aquest cas, com hem actuat?
- ✓ El matrimoni és el lloc vital on es produeixen moltes vegades confrontacions dures i profundes amb l'altre, amb una persona diferent a mi. Quins mitjans útils, quins recursos tenim, partint de la nostra vida de parella, per a afrontar la diferència?

REFLEXIÓ EN L'EQUIP

- Què impedeix que la nostra ànima i el nostre cor acullin la Veritat i emprenguin realment el camí de la conversió que aspirem?
- Quins obstacles trobem, en nosaltres mateixos i en el nostre entorn, que fan més difícil el nostre camí?

PARAULA DE DÉU

Evangelí segons sant Joan (17,6-11)

He fet conèixer el teu nom als qui tu has pres del món i m'has donat; eren teus i tu me'ls has donat, i ells han guardat la teva paraula. Ara saben que tot el que m'has donat ho he rebut de tu, perquè jo els he confiat les paraules que tu m'has confiat. Ells les han acollides i han reconegut realment que jo he sortit de tu, i han cregut que tu m'has enviat.

Jo prego per ells; no prego pel món, sinó pels qui tu m'has donat, perquè són teus. Tot allò que és meu és teu, i allò que és teu és meu. En ells s'ha manifestat la meva glòria. Jo no em quedo més al món. Però ells s'hi queden, mentre que jo vinc a tu. Pare sant, guarda'ls en el teu nom, el nom que m'has donat, perquè siguin u com ho som nosaltres.

Primera carta de l'apòstol sant Joan (4,15-16)

Per això tothom qui confessa que Jesús és el Fill de Déu, està en Déu, i Déu en ell.

Nosaltres hem conegut l'amor que Déu ens té i hi hem cregut. Déu és amor; el qui està en l'amor està en Déu, i Déu està en ell.

Carta als Hebreus (13,1-3)

No deixeu d'estimar-vos com a germans. No us oblideu de practicar l'hospitalitat; gràcies a ella, alguns, sense saber-ho, van acollir àngels. Recordeu-vos dels presos com si fóssiu presos amb ells; recordeu-vos igualment dels qui són maltractats, pensant que també vosaltres teniu un cos.

CAPÍTOL IV

La vocació personal

El Senyor ens pregunta: *I vosaltres, qui dieu que sóc jo?* No podem contestar de manera conscient i compromesa, llevat que seguim el camí que ens duu a la nostra maduresa personal, si no ens preguntem a nosaltres mateixos: “Qui sóc jo? Què busco? Què vull?”. Per a construir la nostra personalitat necessitem tota la vida, perquè només al seu terme haurem realitzat plenament el projecte de Déu sobre cadascun de nosaltres. Solament en aquell moment podrem reconèixer el nostre nom inscrit en el cel des del primer dia de la creació.

1. CONSTRUIR LA NOSTRA IDENTITAT

Qui sóc jo? Realment em conec en el més profund de mi mateix? Aquesta és la pregunta que ens plantejem en el camí de la nostra vida, de forma especial en els moments en els que els esdeveniments i les circumstàncies posen a prova les nostres reaccions, els nostres comportaments i fins i tot la nostra identitat; quan els projectes i les expectatives que teníem per al futur troben obstacles o bé fracassen.

Es tracta d'una antiga pregunta que es planteja sempre de nou en el camí de totes les persones. En un temple de l'antiga Grècia es llegia: «Coneix-te tu mateix». És una crida oficial a avançar per la via més difícil: la de comprendre la pròpia identitat, el propi nom.

En ocasió de les nostres experiències més determinants sempre es renova aquesta pregunta, perquè el que som mai ha estat prefixat definitivament. En el transcurs del temps, els esdeveniments, les trobades significatives, les alegries i els sofriments contribueixen a construir la nostra identitat.

En efecte, quan naixem només som una promesa per realitzar, una realitat de futur. La nostra primera infància rep els dons de l'acollida i de l'afecte per part d'aquells que són a prop nostre, començant pels nostres pares. Les carícies, el caliu, l'aliment, la resposta ràpida a les nostres necessitats primàries, són fonamentals per a establir les primeres bases de la nostra identitat.

Aquest procés no acaba al final de la infantesa, ha de continuar en l'adolescència, en la joventut, durant tota la vida, fins al seu terme: sempre necessitarem l'amor per a trobar el nostre equilibri. Perquè, en qualsevol moment de la nostra vida, la nostra maduresa, i per tant la nostra identitat, ens ve en certa manera del suport, de l'amor, de les experiències de trobades positives, del do que els altres suposen per a nosaltres.

La pregunta “qui sóc jo?” mai no rep una resposta definitiva, perquè som éssers que es relacionen i que maduren de dia en dia. Acollim el do de l'amor i de la vida que ens arriben constantment dels altres, a través d'experiències significatives i a través de trobades que, a la llarga, contribueixen a dibuixar els trets de la nostra identitat.

El Senyor de la història ens sosté i ens dona vida constantment per mitjà de l'amor i del do que són per a nosaltres els qui ens estimen. Déu està sempre present en la nostra vida per l'atenció i el bé que Ell ens transmet a través de les persones que ens acullen, ens perdonen, ens sostenen, ens escolten. *A Déu ningú no l'ha vist mai*; només en els homes i en les dones capaços de transmetre'ns el bé que Ell inspira és com se'ns fa present i com construeix la nostra vida i la nostra identitat al llarg dels anys.

2. PER A NOSALTRES TOT ÉS DO

La temptació més gran rau en no voler rebre: és l'individualisme que pretén determinar amb total autonomia el seu destí, declarant orgullosament que no es necessita ningú per viure. Aquesta és la gran temptació, que sovint ens duu a pronunciar paraules que considerem definitives sobre nosaltres mateixos, excloent als altres del nostre horitzó: “Jo sóc així, no canviaria ni les meves conviccions, ni les meves actituds”.

És el rebuig de la novetat que ens aporten els trobaments; ens tanquem davant el que les paraules i els gestos d'amor que ens arriben podrien modificar en nosaltres, pensant que seria un gran atemptat a la nostra personalitat. El rebuig a deixar-se servir per l'altre, del servei d'algú que ens estima i que podria canviar-nos i dur-nos per nous camins. Tot això ens recorda les paraules de Pere a Jesús, en l'episodi del lavatori de peus: *Tu mai no em rentaràs els peus!*, i la resposta de Jesús: *Si no et rento els peus no tindràs part amb mi* (Joan 13,8).

Assolirem la felicitat quan ens sentim profundament agraïts pels dons que Déu ens atorga a través dels qui ens estimen; i quan sapiguem que l'origen de tota la bonesa que tenim no es troba en nosaltres mateixos, sinó que tot ens ha estat donat: les nostres qualitats, la tendresa que ens expressem, el nivell de gratitud que posem en els nostres actes. Tot això són gràcies que Déu deixa que penetrin en el nostre cor, a través dels quals ens han ensenyat a estimar per mitjà de l'amor que senten per nosaltres.

Però, tampoc podem considerar com un tresor de la nostra propietat els dons que hem rebut. Estem cridats a ser nosaltres mateixos un do per als altres, com els altres ho han estat per a nosaltres.

3. REBRE EL NOM

La creació de la nostra personalitat no va acabar amb el nostre naixement; en aquell moment la nostra personalitat només va començar a posar-se en marxa cap a la promesa d'una maduresa plena i autèntica. La meta és aconseguir un dia, al final de la nostra vida, definir la nostra identitat.

En aquest camí de creixement cap a la plena realització de la nostra destinació, Déu continua, al llarg de la nostra història, essent un do a través dels esdeveniments. Se'ns fa carícia per mitjà de les mans d'aquells que ens estimen, ens abracen, ens sostenen, ens consolen, ens escolten, ens conviden constantment a confiar en la vida amb les seves paraules i els seus gestos.

Si hem rebut i ofert els dons d'amor i de vida en el camí cap a la nostra maduresa, fent lloc a l'amor i allunyant de la nostra perspectiva tot el que no és útil o bloqueja la via de la trobada amb Déu, rebrem, finalment, la identitat per a la qual hem estat cridats des del principi.

El nom de “fills de Déu” és la identitat a la qual tot home i tota dona està cridat. I aquesta identitat la trobarem en la nostra intimitat amb Déu, una relació d'amor exclusiva i única per

a cadascun. *Als qui surtin vencedors, els donaré [...] una pedra blanca amb un nom nou inscrit que ningú no coneix, fora dels qui el reben* (Apocalipsi 2,17).

El camí de la maduresa humana en la recerca de la seva identitat pot ser una aventura apassionant, en la qual se'ns demana sobretot deixar-nos estimar, acollir el do dels altres que és transmissor del do de Déu o, millor encara, que transmet Déu com a do. Serem temples vius del Déu viu si intentem abandonar-nos, comunicar els nostres sentiments, les nostres angoixes i les nostres alegries als qui són al voltant nostre; si intentem ser per a ells, al nostre torn, consoladors, artesans de pau, de justícia i de misericòrdia. *Qui m'estima, guardarà la meva paraula; el meu Pare l'estimarà i vindrem a fer estada en ell* (Joan 14, 23).

PER A LA REFLEXIÓ I L'ORACIÓ

TESTIMONIS

Etty Hillesum, jove jueva holandesa, morta a Auschwitz el novembre de 1943:

Sí, l'angoixa és gran i, no obstant això, em passa sovint que a la tarda, quan el dia rere meu llisca cap a l'ombra, cap a la profunditat, em passejo amb pas lleuger i sempre sento pujar des del meu cor —i contra això no hi puc fer res, és així simplement, em ve d'una força elemental— el mateix sortilegi: la vida és meravellosa i gran.

Després de la guerra haurem de construir un món totalment nou i a cada nova extorsió, a cada nova crueltat, haurem d'oposar un petit suplement d'amor i de bondat que haurem de conquerir en nosaltres mateixos. Tenim el dret a patir, però no tenim el dret a sucumbir al sofriment. I, si sobrevivim a aquesta època, indemnes de cos i d'ànima i, sobretot, sense amargor i sense odi, també haurem de dir alguna cosa després de la guerra. [...]

L'artèria principal de la meua vida s'estén ja molt lluny davant meu i arriba a un altre món. Es diria que en alguna part del meu ésser tots els esdeveniments presents i futurs ja s'han tingut en compte, ja els he assimilat, ja els he viscut i treballat construint una societat que succeirà aquesta. La vida que duc aquí no minva el meu capital d'energia —el físic es deteriora una mica, i caiem de vegades en abismes de tristesa—, però, en el més profund del nostre ésser, cada vegada som més forts.

Voldria el mateix per a vosaltres i per als meus amics; és necessari que sigui així: ens queda tant per viure i tantes coses per fer junts! Per això us crido: mantingueu fermes les vostres posicions interiors, una vegada que les hàgiu conquerit, i sobretot no us entristiu ni us desespereu quan penseu en mi; veritablement no hi ha motiu.

David Maria Turollo, teòleg, poeta i prevere:

Sols sempre estem més desesperats i més perduts, i Tu, sense nosaltres, ets un pobre Déu solitari i inútil: en això t'assembles a nosaltres, al darrer de nosaltres. Déu humil, feble, perdut, apassionat i compassiu, vingut per a viure tota la nostra debilitat. Cada vegada menys Déu del poder, cada vegada més Déu de la misericòrdia i del perdó. Aquí resideix veritablement tot el teu poder: en aconseguir perdonar-nos, en continuar perdonant-nos i en purificar

totes les coses, refent una creació que sigui digna de Tu, i que sigui també un estatge real per a aquesta criatura de la qual estàs bojament enamorat des de sempre, Senyor.

Arturo Paoli, prevere dels germans de Charles Foucauld, que comparteix la vida dels pobres i dels humils a Amèrica Llatina des de 1959. Aquest breu comentari ens crida a construir nosaltres mateixos el camí cap a la nostra identitat a partir de les trobades amb els més humils de la història:

L'exemple més clar és, sens dubte, la paràbola del bon samarità, narrada en el capítol 10 de Lluc. El samarità és un mercader; aquesta és la raó del seu viatge, té el projecte de vendre, de guanyar molt i de fer coses ben precises amb els seus guanys. El seu món afectiu, econòmic, polític i de relacions gira al voltant d'aquest fet vital. El ferit, a la vora del camí, el fa reaccionar davant aquesta forma de ser. Mentre que el sacerdot i el levita continuen essent allò que són i veuen l'accident des del seu punt de vista, decidint que no convé ocupar-se del ferit, el samarità no raona, queda petrificat per una imatge, per una trobada imprevista, i això li fa prendre una decisió sobre la continuació del seu viatge: què farà, com emprarà els seus diners, on anirà amb el ferit? La seva vida ha estat decidida per la mort, que el desarma i el transforma en proïsme, és a dir, en responsable...

D'aquí sorgeix la paradoxa: l'alliberament de l'angoixa que duu cadascú seu dins només es realitza si assumim el pecat del món, la responsabilitat sobre els altres; i això és el que proposa Jesús. Perquè l'angoixa es transformi en amor...

REFLEXIÓ PERSONAL I CONJUGAL

Reflexionem sobre el nostre camí personal per enumerar, abans que res, els dons que hem rebut d'aquells que han estat en la nostra vida presències plenes de sentit; i preguntem-nos quins canvis agraïm més.

- ✓ Faig un esforç per recordar les persones, les trobades significatives que han comptat en la meua vida. Què m'han donat? Quines riqueses m'han deixat? Què han canviat en mi?
- ✓ Quins dons i quines realitats positives descobreixo avui en mi mateix? Sóc conscient que els dons que he rebut dels altres han d'estar disponibles per als altres?
- ✓ Mirant una foto de les nostres primeres trobades com a parella, què ha canviat des d'aleshores en la nostra acollida i la nostra acceptació mútua?

REFLEXIÓ EN L'EQUIP

- Considerant el nostre camí interior, quins costums, quins comportaments, quines pors continuen presents en la nostra vida?
- Quins canvis hem de realitzar en nosaltres mateixos per a créixer en el nostre caminar de fills de Déu?
- Quin suport rebo de tu per a créixer en el meu camí espiritual? I quina ajuda et puc proposar?

PARAULA DE DÉU

Evangeli segons sant Mateu (6,25-34)

Per això us dic: No us preocupeu per la vostra vida, pensant què menjareu o què beureu, ni pel vostre cos, pensant com us vestireu. ¿No val més la vida que el menjar, i el cos més que el vestit? Mireu els ocells del cel: no sembren, ni seguen, ni recullen en graners, i el vostre Pare celestial els alimenta. ¿No valeu més vosaltres que no pas ells? ¿Qui de vosaltres, per més que s'hi esforci, pot allargar d'un sol instant la seva vida?

I del vestit, per què us en preocupeu? Fixeu-vos com creixen les flors del camp: no treballen ni filen, però us asseguro que ni Salomó, amb tota la seva magnificència, no anava vestit com cap d'elles. I si l'herba del camp, que avui és i demà la tiren al foc, Déu la vesteix així, ¿no farà més per vosaltres, gent de poca fe? Per tant, no us preocupeu, pensant què menjareu, o què beureu, o com us vestireu. Tot això, els pagans ho busquen amb neguit, però el vostre Pare celestial ja sap prou que en teniu necessitat.

Vosaltres, busqueu primer el Regne de Déu i fer el que ell vol, i tot això us ho donarà de més a més. No us preocupeu, doncs, pel demà, que el demà ja s'ocuparà d'ell mateix. Cada dia en té prou amb els seus maldecaps.

Salm 139 (138), 1-18. 23-24

Per al mestre de cor. Del recull de David. Salm.

*Senyor, has penetrat els meus secrets i em coneixes,
tu saps quan m'assec i quan m'aixeco;
descobreixes de lluny estant els meus propòsits,
saps prou bé si camino o si reposo,
et són coneguts tots els meus passos.*

*Encara no tinc als llavis la paraula,
que tu, Senyor, ja la veus pronunciada.
M'estrenys a banda i banda,
has posat damunt meu la teva mà.
No puc abastar un saber tan admirable;
és tan elevat que no el puc entendre.*

*On aniria lluny del teu esperit?
On fugiria lluny de la teva presència?
Si pujava dalt al cel, hi ets present,
si m'ajeia als inferns, també t'hi trobo.*

*¿Provaré de prendre les ales de l'aurora?
¿Aniré a viure a l'altre extrem del mar?
També allà les teves mans m'hi portarien,
també allà m'hi vindrien a buscar.*

*¿Diré, doncs, que m'amaguin les tenebres
i tingui per llum la negra nit?
Per a tu no són fosques les tenebres
i la nit és tan clara com el dia:
llum o fosca et són igual.*

*Tu has creat el meu interior,
m'has teixit en les entranyes de la mare.
Et dono gràcies perquè m'has fet tan admirable,
les teves obres són meravelloses:
ho reconec amb tota l'ànima.*

*Res del meu cos no et passava per alt
quan jo m'anava fent secretament,
com un brodat en el fons de la terra.
Els teus ulls em veien abans d'estar format,
i els anys que em destinaves
eren tots escrits en el teu llibre,
abans que n'existís un de sol.*

*Déu meu, com podria ponderar els teus designis?
Com podria comptar-los d'un a un?
Si m'hi posava, serien més que els grans de sorra!
Em desvetllo i encara estic amb tu.*

*Déu meu, penetra els meus secrets i coneix el meu cor,
examina'm per conèixer què desitjo.
Mira si vaig per camins d'idolatria
i guia'm per camins eterns.*

CAPÍTOL V

La vocació conjugal

Cada infant quan neix, quan arriba al món, està cridat a convertir-se en un home o en una dona que haurà de realitzar el seu projecte, la seva vocació durant tota la seva vida.

La crida i la resposta al “sí” sacramental del matrimoni, és també una vocació que cal dur a terme dia a dia, pas a pas, hora a hora.

L'amor és una gran força que ens empeny a crear i a construir relacions; l'amor conjugal és la relació per excel·lència, es fonamenta en la reciprocitat i està cridat a establir una aliança permanent.

1. LA CRIDA A SER PERSONA

Ningú no és per a ell mateix la raó de ser de la seva pròpia existència: la vida és el resultat d'una crida a ser. Nosaltres no hem triat ser concebuts com a éssers únics i irremplaçables; no hem demanat néixer. Però, després d'haver passat nou mesos en un estat de total benestar, en el qual se'ns ha donat tot sense necessitat de demanar-ho, on hem estat en una total fusió amb la nostra mare, units a ella pel cordó umbilical que ens ha donat aliment i respiració, la nostra identitat està encara en suspens, tot esperant el nostre futur.

El qui ha viscut, per raons diverses en el moment de la seva arribada al món, una relació pobre i insuficient, especialment amb la seva mare, així com amb la parella dels seus pares i amb els altres adults del seu entorn, es troba amb una identitat tan incerta, que gairebé ha de demanar constantment “permís per a viure”, amb unes relacions existencials que no li permeten tenir una vida lliure i autònoma. En aquest cas, el camí cap a la construcció de la seva identitat i d'uniques relacions adultes paritàries, serà, amb tota seguretat, més dur.

Per contra, el qui ha rebut el do gratuït de l'amor, ha anat prenent progressivament consciència de la identitat que se li ha atorgat i que ha anat fent seva. Fins que el jove, quan ha aconseguit formar-se una identitat personal equilibrada i ha aconseguit acceptar que les relacions són necessàries com a fonts de riquesa de vida, no té més remei que percebre la crida a la trobada amb l'altre, crida feta de reconeixement mutu i de crida recíproca a la plenitud de la vida. Es tracta de l'itinerari d'una vocació a buscar un altre ésser, diferent del nostre, que pugui donar-nos allò que ens falta, un altre que pugui ser per a nosaltres una imatge forta, significativa i eficaç, algú que formi part de la totalitat de l'Altre que és Déu.

En aquesta fase de la vida, especialment crucial, el camí de la vocació madura i la crida al trobament amb un altre s'aclareix. I, si anomenem vocació a l'elecció d'una vida consagrada a la recerca de Déu i al servei de la comunitat, hem de concedir la mateixa dignitat de vocació a la recerca d'un altre, semblant encara que totalment diferent, amb el qual puguem establir una relació absolutament íntima que impliqui tot el nostre ésser.

2. LA CRIDA A FORMAR PARELLA

L'amor és la gran força que ens empeny a sortir de nosaltres mateixos, a buscar la relació i a entrar-hi. El temps d'enamorament és un període d'intensitat emotiva; suscita un dinamisme determinant que ens mena a sortir de nosaltres mateixos i a deixar de costat la temptació de l'egoisme. El descobriment progressiu de l'altre es converteix així en una aventura plena de satisfacció, que marca el començament de l'aspiració i de la vocació a ser parella. No obstant això, aquest primer moment de l'amor ha de deixar el lloc a una relació més tranquil·la i més constructiva, a l'edificació d'un projecte de parella, a la definició d'una aliança estable i fidel.

La *philia*, l'amistat, és la primera forma de relació fora de la família, el primer assaig per a construir l'itinerari personal, el projecte de vida unit a algú que s'ha escollit. L'amistat és la primera forma de la relació de l'amor, una forma de coneixement i d'exploració del misteri de l'altre. Com totes les etapes de l'amor, és una relació de parella equilibrada, que està destinada a durar tota la vida, a convertir-se en un món en el que, en complicitat, es comparteixen tots els punts d'interès.

L'*eros*, l'atracció física cap a l'altre, és un factor molt poderós en la relació, amb una eficàcia i una força creativa capaces d'alliberar una poderosa energia. De totes les formes de comunicació i d'amor és l'única específica de la parella, fins al punt de ser-ne una dimensió constitutiva. El fonament ètic de l'*eros* és la seva naturalesa de força relacional: l'*eros* és intrínsecament bo i fecund sempre que sigui un factor de relació conjugal que tendeixi a la comunió; es convertirà en immoral si és estrany o contrari a la relació, fins i tot en la mateixa vida conjugal.

Si hem après a escollir, a practicar el discerniment, a no viure banalment, a formar el nostre esperit per a fer projectes, hem de fundar també la nostra relació de parella en un projecte a dos: un projecte que s'expressi a través dels nostres carismes; un projecte global de fecunditat obert a la generació de fills, a l'acollida de fills encara que no hagin nascut de nosaltres, a la presència generosa en la societat i en la comunitat eclesial; un projecte de parella que cal renovar dia a dia, atent als signes dels temps, als desafiaments que ens llança l'actualitat de la història; un projecte que intentarem inscriure en el misteriós projecte del Pare.

3. ELS FONAMENTS DE LA RELACIÓ CONJUGAL

La relació conjugal es recolza en la base de la reciprocitat. La nostra necessitat de relació es fonamenta justament en la nostra necessitat de rebre una resposta, de ser estimulats, de deixar-nos penetrar per l'amor. Una relació de parella es construeix, doncs, de manera mútua sobre un projecte a dos. No obstant això, ens aguaita l'experiència dels límits. Estem marcats pel sofriment en el fracàs d'un projecte formulat, perquè tot projecte humà està més ençà de les exigències de la vida (cf. Isaïes 55,8-9). Però, a partir d'aquest sofriment, la vida pot i ha de renéixer, com l'Església va néixer en el moment que tot semblava perdut, al peu de la creu. Així, l'amor vers la parella, al mateix temps que es construeix i es viu en la reciprocitat, ha de tenir les característiques d'oblació, àgape i aliança eterna (cf. Efesis 5,25-32).

Viure la vida de parella conscients que és una crida a la relació i, en conseqüència, a la vida; viure-la com una vocació a la recerca de Déu, que ens parla a través de l'altre: aquesta és la primera condició per fer del matrimoni un sagrament, és a dir, un signe eficaç, ple de sentit, de l'existència d'un Amor que es troba en l'origen i que és font de tot amor humà.

PER A LA REFLEXIÓ I L'ORACIÓ

TESTIMONIS

Erri De Luca, jueu laic, ha presentat una metàfora de la vida de parella per mitjà de la descripció de l'escalada a una muntanya:

Som dos: sobre una paret, dos és molt més que el doble d'un. Ataco les vèrtebres inferiors del cavallet a la paret, perdo l'alè agafant-me a agafadors viscosos, enganxo la corda en tot el que es presenta, fins i tot en un tros de fusta que almenys fa cinquanta anys que hi és.

Supero la dificultat, ella continua, progressa amb agilitat. Tan bon punt que hem sortit de sota la cornisa, se sent més segura. Es reuneix amb mi. Som en una xemeneia que no acaba mai, aspra i estreta. Pujo per una vora evitant el seu cap; el duo que formem es relaxa una mica per a deslligar la corda embullada entre nosaltres; formem un mateix animal que es llisca, es retira, s'aixafa al voltant d'un ancoratge i que després s'escapa cap amunt. En la part més alta de la xemeneia, ella perd peu, rellisca, s'aferra amb un cop nerviós i se li escapa: “Aguanta!”; per descomptat que aguanta, però no fa falta ni tan sols que es pengi de la corda, es recupera sola. Anem drets cap amunt, on la paret s'inclina i el camí de pujada és menys evident; ens mirem amb el rostre brillant de suor. Ja gairebé hem sortit, fins i tot si no veiem el cim.

Som dos, el contrari d'un i de la seva solitud orgullosa.

Adria i Piero Gallo, matrimoni pertanyent als EMD, aborden el tema de la vocació a viure la vida de parella i el deure que tenen de suscitar noves vocacions:

El Moviment dels Equips de la Mare de Déu ens ha ajudat a convertir-nos, com a parella, en un lloc on madura la nostra vocació, essencialment ajudant-nos a ser parella. No es neix parella, ens hi convertim. Convertir-se en parella és el fruit d'un itinerari de formació permanent, que mai no podem dir que ha acabat. Sempre ens amenacen els perills: la parella que es fusiona, és a dir, que tendeix a esborrar la personalitat de cadascun; la parella explotadora, que es proposa aprofitar-se dels avantatges que suposa l'ajuda aportada per l'altre; la parella aprofitada, que se serveix de l'altre per a satisfer les pròpies expectatives; la parella tancada, que intenta construir una família crispada pels seus interessos i sorda a les necessitats de la comunitat eclesial, del món i de la història. Els testimoniatges d'aquestes parelles no poden inspirar un camí de vocació. Per contra, els moviments d'espiritualitat conjugal —per a nosaltres els Equips de la Mare de Déu— ajuden als cònjuges a prendre el camí d'una vocació de parella.

La parella comença el camí de la seva vocació de matrimoni quan cadascun dels cònjuges s'ocupa de la vocació de l'altre, respectant i valorant la seva diferència, afavorint el seu desenvolupament sense contrariar-lo, sinó estimulants la seva plena realització. És així com la parella viu en ella mateixa l'experiència primera del camí de la seva vocació i, vivint-la, en donarà testimoniatge als seus fills.

La parella, signe sacramental de l'aliança entre Déu i el seu poble, arrel de la família, petita església domèstica en la qual brilla la comunió, afavoreix en els seus fills una marxa cap a la seva vocació, inclosa en aquesta vocació la de la vida consagrada. És testimoniatge de vida d'una comunitat, d'una petita església, on regna l'escolta i l'amor oblatiu; on es para esment als

seus membres més febles i més desproveïts; on es desenvolupa l'esperit de servei cap al món i cap a la comunitat de creients; on s'ocupen dels ministeris precisos de cara a crear una comunitat de batejats que sigui comunitat sacerdotal, signe d'esperança i de salvació per a tot el món.

REFLEXIÓ PERSONAL I CONJUGAL

- ✓ Sóc conscient que la meua identitat té les seves arrels en les relacions viscudes en la meua infància? Qui m'ha donat “permís per a viure”? Quines són les ombres i les claredats de la meua identitat que puc considerar com a fruits de la meua vida en la meua família d'origen?
- ✓ He percebut, al buscar la meua parella, una crida a l'alteritat, un camí cap a la vocació? Quan ens vam casar, érem conscients d'estar responent a una crida?
- ✓ En el camí continu cap a la construcció de la nostra vocació matrimonial, quins riscos correm? Aconsegüim ser per a l'altre la imatge de l'Altre? Aconsegüim mostrar a l'altre el rostre de Déu?
- ✓ La relació conjugal es nodreix de reciprocitat i tendeix a la gratuïtat i a l'entrega. Aquest camí d'espiritualitat conjugal exigeix que superem els nostres projectes individuals i que posem confiadament el nostre amor en Déu. En la nostra experiència personal i de parella, quin paper tenen la reciprocitat i l'entrega?

REFLEXIÓ EN L'EQUIP

- Com ens ha ajudat a prendre consciència de la nostra vocació conjugal la comunicació fraterna en el nostre equip? Ha enriquit o modificat la nostra relació conjugal la vida d'equip?
- En el mitjà social i eclesial que vivim, què es fa, o què s'hauria de fer, per a afavorir el camí de formació a la vocació al matrimoni, a fi que els promesos aconseguixin construir el seu projecte de parella com a aliança conjugal en el Senyor i que es comprometin a un desenvolupament harmoniós de la seva relació com a *àgape*, *philia* i *eros*?

PARAULA DE DÉU

1 Samuel (3,1-10)

El noi Samuel vivia dedicat al servei del Senyor a les ordres d'Elí. En aquell temps, el Senyor comunicava rarament la seva paraula: no solia mostrar-se en visió. Elí anava perdent la vista; gairebé no hi veia.

Una nit, Elí se n'havia anat a dormir a la seva cambra. Samuel dormia al santuari del Senyor, on hi havia l'arca de Déu. Abans que s'apagués la llàntia del santuari de Déu, el Senyor va cridar Samuel. Ell respongué:

—Sóc aquí.

Va anar corrents cap on era Elí i li digué:

—Sóc aquí. He sentit que em cridaves.

Elí va respondre:

—No t'he pas cridat. Torna-te'n a dormir.

Ell se'n tornà a dormir. Però el Senyor el cridà altra vegada. Samuel es va llevar, tornà on era Elí i li digué:

—Sóc aquí. He sentit que em cridaves.

Elí va respondre:

—No t'he pas cridat, fill meu. Torna-te'n a dormir.

Samuel encara no sabia reconèixer el Senyor, perquè la seva paraula encara no se li havia revelat. El Senyor va cridar Samuel per tercera vegada. Ell es va llevar, anà on era Elí i li digué:

—Sóc aquí. He sentit que em cridaves.

Elí va comprendre que era el Senyor qui cridava el noi, i digué a Samuel:

—Vés, torna-te'n a dormir i, si algú et cridava, digues: "Parla, Senyor, que el teu servent escolta."

Samuel se'n tornà al seu lloc a dormir. El Senyor va entrar, se li acostà i el cridà com les altres vegades:

—Samuel, Samuel!

Ell va respondre:

—Parla, que el teu servent escolta.

Càntic dels Càntics (2,8-14; 8,6-7)

Una veu! El meu estimat!

*Mireu, ve trescant per les muntanyes,
saltant per les collades.*

El meu estimat és semblant a una gasela o a un cervatell.

*Mireu-lo! És darrere la nostra tanca,
aguaitant per la finestra,
espiant per les gelosies.*

El meu estimat parla i em diu:

*«Aixeca't, amiga meva,
bonica meva, i vine!*

*Mira, l'hivern ja ha passat,
la pluja s'ha esvaït, ja se n'ha anat.*

*Les flors despunten a la terra,
ja arriba el temps d'esbrotar,
se sent la tórtora pels nostres camps.*

*Despunta el fruit verd de la figuera,
les vinyes florides escampen perfum.*

*Aixeca't, amiga meva,
bonica meva, i vine!*

*Coloma meva, en les escletxes de la roca,
en els amagatalls dels espadats,
fes-me veure la teva cara,
fes-me sentir la teva veu,
perquè la teva veu és suau,
i la teva cara, bonica.*

*Posa'm com un segell sobre el teu cor,
com un segell sobre el teu braç,
perquè l'amor és fort com la mort,
la passió, inexorable com l'abisme:
les seves flames són flames abrandades,
una flama divina.
Els mars profunds no podran apagar l'amor,
ni ofegar-lo les fonts dels oceans.
I si algú oferia tots els béns de casa seva a canvi de l'amor,
només obtindria menyspreu*

CAPÍTOL VI

La resposta de la parella

El matrimoni és un sacrament permanent que es nodreix de l'amor dels esposos i de la presència de Déu en ells. El “sí” dels esposos no s'esgota en un dia, sinó que s'ha d'anar actualitzant en el transcurs de tota la vida conjugal. És necessari, doncs, prendre consciència que fa falta una formació contínua per a ser plenament parella, per a ser fecunds més enllà de la paternitat biològica, per a arribar a ser, com a parella, ministres i testimonis de l'amor de Déu en el mitjà social i eclesial en què vivim.

1. EL MATRIMONI, SAGRAMENT PERMANENT

Si el desig d'una vida a dos, d'una relació exclusiva i fidel, és la resposta a l'amor de la parella, l'elecció del matrimoni sacramental és la resposta a una vocació específica: sentir-se part d'una Aliança eterna, la plena confiança en un Amor i en una Misericòrdia sempre oferts. El matrimoni és un sacrament, un signe, una relació real amb l'aliança constantment renovada entre Déu i el seu poble.

Però, amb molta freqüència, sobretot en aquests últims anys, es tendeix a confondre el sacrament en ell mateix —que només pot ser un procés permanent, que dura tota la vida dels esposos i que continua la seva eficàcia en la memòria més enllà de la mort— amb la seva celebració, que és el compromís solemne de la parella i de la comunitat, però que no esgota l'eficàcia del signe constituït per la comunió de donació de la parella

Uns altres temps forts, celebracions públiques, poden marcar la història de la parella: aniversaris de noces, el bateig dels fills, les celebracions litúrgiques o la renovació de les promeses del matrimoni. Però la litúrgia de la vida de la parella i, per tant, del sacrament del matrimoni, és més laica, domèstica i quotidiana que religiosa, pública i festiva. Quan una parella convida a sopar uns amics i comparteix amb ells la seva taula, aquesta parella celebra amb els seus amics el matrimoni com a sacrament de l'hospitalitat; uns esposos que participen junts en la vida de la societat i de la comunitat eclesial, per a donar testimoniatge que és possible una comunió, estan celebrant el sacrament del matrimoni; uns esposos fatigats que vetllen el somni dels seus fills, testimonien el seu amor i celebren així el sacrament del matrimoni; dos esposos que s'escolten, que s'acullen mútuament, que despullen la seva ànima l'un davant de l'altre, que comprometen la seva vida en la comunió i en l'entesa física dels seus cossos, estan celebrant el sacrament del seu matrimoni. L'altar d'aquest sacrament no és abstracte ni metafòric, sinó que és la taula de la cuina al voltant de la qual la família es reuneix i el llit dels esposos on ells celebren el seu amor.

2. LA FORMACIÓ PERMANENT

Si el matrimoni és un sacrament permanent que duu l'amor dels esposos cap a Déu durant tota la seva vida, aleshores resulta que el temps de preparació per al matrimoni que es proposa als promesos és totalment insuficient; és necessari que els esposos segueixin un camí de formació permanent, un itinerari progressiu, que no es pot dir que, realment, arribi mai a acabar-se.

L'acció pastoral de l'Església, que sovint dona més importància a la celebració dels sacraments que a la formació permanent, deixa moltes vegades sense suport els esposos. En canvi, els moviments com els Equips de la Mare de Déu, els aporten una ajuda preciosa, acompanyant-los amb una pedagogia progressiva i exigent per un itinerari de formació contínua, i els orienten en la via de la perfecció, gràcies a l'acollida en una petita comunitat.

3. LA FECUNDITAT DE LA PARELLA

És evident que la formació no és un fi en ell mateix, sinó un procés que necessàriament s'obre a la fecunditat.

Quan es parla de fecunditat de la parella, es pensa, primer i espontàniament, en la fecunditat biològica, en la procreació de fills. Concebre fills sembla ser la conseqüència evident i natural de la vida de la parella. Fins a començaments del segle XX, l'esperança de vida era tan curta que la vida de parella, la relació conjugal, acabava coincidint amb la procreació i amb l'educació dels fills; fins al punt de suscitar l'equívoc que la procreació era l'única finalitat de la relació de la parella.

El considerable augment de la durada de la vida ha fet més que evident el fet que la vida conjugal coneix períodes diferents, dintre d'un únic procés de construcció permanent d'una relació vital, d'una comunió que és la fi última de la vida a dos, i que cuida i transmet la vida en diferents formes: no només en la procreació de fills, sinó també en l'obertura generosa de la família a l'adopció i a l'apadrinament; en el suport delicat i continu als pares d'edat avançada i depenents; en la fecunditat social i eclesial, per la qual la parella "exporta" a la societat i a l'Església la seva forma d'acollir l'altre, la seva obertura natural a l'escolta i al diàleg, la seva capacitat de crear comunicació viva, el seu costum de buscar generosament el bé comú, superant l'interès individual. La parella no buida de sentit el projecte de l'individu, sinó que proposa objectius i eleccions comuns clarament formulats. Cada parella, des de la seva història, des del context particular en què viu i des de la seva pròpia creativitat, sabrà elaborar un projecte de fecunditat inèdit i original.

4. LA FECUNDITAT, UN DO PER TRANSMETRE

La consciència de ser un petit element en la creació ens fa comprendre que, en realitat, no som nosaltres mateixos l'origen de la vida; nosaltres només podem transmetre-la. No se li demana a la parella que sigui fecunda. Només Déu i la seva Paraula són fecunds (*cf.* Isaïes 55,10-11); i, per la llei de l'encarnació, la Paraula només aconsegueix expressar la fecunditat quan cau en la terra fèrtil de la història, que ha arribat a la seva maduresa en la plenitud dels signes dels temps (*cf.* Lluc 8, 5-8. 11-15). El mateix passa amb la parella: és l'amor de Déu, l'amor que uneix els esposos, el que és fecund; i la parella, al seu torn, es converteix en fèrtil per la seva capacitat d'expressar per mitjà dels seus fruits concrets l'amor que la penetra i anima.

El món té una necessitat dramàtica i urgent de parelles fecundes; i tots hem de sentir-nos compromesos a ser terra fèrtil per a acollir tots els dons, cada vegada més rics, que ens ofereix la vida. Se'ns demana, de manera cada vegada més exigent, que acollim incondicionalment aquests dons, perquè la humanitat pugui recollir avui els desafiaments més atractius; perquè aprofiti les possibilitats inèdites de relacions, de comunió, de prosperitat i de pau. I, al mateix temps, perquè afronti els perills cada vegada més inquietants que, per primera vegada, posen en dubte la necessitat de la nostra presència en el planeta.

5. EL MINISTERI DE LA PARELLA

Cal que existeixi una relació recíproca entre la parella i la comunitat eclesial. La comunitat ha de donar testimoniatge a la parella de la seva fe, i la parella ha de fer que la comunitat aprofiti els seus dons i li permeti també desenvolupar els seus carismes específics. Els laics casats poden complir una missió original de fecunditat eclesial. El paper de la parella en el testimoniatge de la fe i en l'evangelització és el suport més gran que la parella pot aportar als qui trien el celibat pel Regne, donant-los el caliu de la relació familiar i la possibilitat d'una comunicació oberta. La parella té una missió pròpia d'evangelització en la qual compromet els seus propis carismes, seguint la tradició inaugurada pels primers esposos cristians (*cf.* Fets dels Apòstols 18,1-3. 11. 18-19. 24-28).

La parella pot complir la seva missió eclesial donant testimoniatge dels valors que la caracteritzen: l'acollida, la misericòrdia i la valoració de les diferències. En una comunitat eclesial disposada a rebre els valors dels quals dona testimoniatge la parella, es podria arribar a compartir plenament les responsabilitats i els ministeris.

La resposta a la nostra vocació conjugal no és simplement la vida a dos alimentada per l'amor de Déu, sinó que ha de consistir a fer que aquest amor sigui capaç de mantenir moltes formes de vida, que troben la seva font precisament en l'amor conjugal.

Rellegir la pròpia experiència a la llum de la Paraula de Déu, elaborar una teologia de la parella que parteixi de l'experiència de la mateixa parella, viure la conjugalitat com una vocació específicament sacramental, respondre a la crida del Pare amb un "sí" constant a l'amor que obre horitzons sempre nous: aquests són els elements de la resposta a la nostra vocació de parella.

PER A LA REFLEXIÓ I L'ORACIÓ

TESTIMONIS

Mercedes Lozano, en el seu llibre *Una voz de mujer*, recorda les raons que la dugueren, juntament amb Álvaro Gómez Ferrer, el seu marit, a emprendre el camí dels EMD i a comprometre's durant molts anys en donar el millor d'ells mateixos en nombrosos serveis al Moviment:

En els Equips buscàvem dues coses: la primera aprofundir en la vida de fe tots dos junts; per als dos era important la nostra fe però no volíem anar per separat; la segona, ser feliços com parella.

Si us hem de dir la veritat, ens va decidir una cosa molt humana. Un diumenge de trobada familiar en una casa de camp, una parella de la nostra família, ja casada, que sabíem que pertanyia als Equips, va començar a caminar davant nostre que també estàvem fent una passejada entre els tarongers. Ells anaven davant agafats de la mà, nosaltres, encara promesos, darrere d'ells, una mica allunyats. En un moment determinat es van parar i es van fer un petó 'de pel·lícula'. Concretament a mi allò em va semblar preciós després de cinc anys de matrimoni, i vaig pensar que potser els Equips tenien una mica a veure en aquella relació d'amor que es mantenia viva... Així de senzilles són de vegades les coses més importants de la vida.

Què hi hem trobat? Doncs hi hem trobat les dues coses que buscàvem: créixer en l'amor de parella i aprofundir junts en la fe.

Però hi hem trobat una cosa més que aleshores no arribàrem a calibrar completament: la importància de l'ajuda mútua per caminar en la fe. No es pot caminar sol com a persona. No es pot caminar sol com a parella. L'evangelització es realitza en comunitat perquè l'evangelització és un camí de vida. En comunitat hem conegut les nostres limitacions i riqueses, hem après a caminar a un altre pas diferent al nostre, a no jutjar definitivament els altres, a acceptar les crítiques, a trobar un equilibri entre 'progres' i conservadors, a descobrir el rostre humà i amic del capellà, a ser més realistes i alhora a no perdre l'esperança.

En resum, hem comprès vivencialment l'Església, que és comunitat de comunitats (p. 69-70).

El Segon Alè, reflexió del Moviment dels EMD després de la Trobada de Lourdes de 1988:

3.1. *Una escola de formació permanent*

Els EMD són una escola de formació per a les llars. No es tracta solament d'aprofundir els coneixements de la nostra fe, sinó de practicar el discerniment humà i cristià, posant en joc tant la raó com el cor, en la recerca d'una coherència més estreta entre la fe i la vida.

Aquest discerniment s'alimenta de diverses fonts: l'estudi del tema en parella i en l'Equip, la lectura de documents del Moviment, les sessions de formació, els exercicis espirituals, l'aprofundiment en les orientacions periòdiques proposades pel Moviment. Aquesta formació és una recerca personal, conjugal i comunitària que creix amb la vida sacramental freqüent, especialment l'eucaristia, amb l'obertura progressiva a l'oració, en l'escolta de la Paraula de Déu, i amb la lectura atenta dels signes dels temps.

Aquesta formació ens interpel·la, ens ajuda a interpretar la voluntat de Déu sobre la nostra família i ens convida a ajustar la nostra vida conjugal, familiar i professional als valors de l'evangeli. Arribar a comprendre el sentit cristià del treball de l'home i de la dona en el pla de Déu, no dissociar les exigències de la moral privada de les de la pública són encara objectius a assolir.

3.2. *Mitjans concrets d'esforç*

[...] Els matrimonis practiquen aquests mitjans tenint en compte tres línies directrius:

La gradualitat - El Senyor ens espera allà on som. No cal cremar etapes ni forçar els temps; es tracta de progressar des de la situació que es troba cadascú.

La personalització - No és possible el mateix ritme per a tots, ja que l'evolució d'aquest camí és personal i de parella. Aquests mitjans no se'ns han donat per a desanimar-nos, sinó com a font d'inspiració i ajuda al llarg de la vida.

L'esforç - Així com no hi ha amor sense moments de trobament, ni hi ha oració sense moments forts de diàleg i escolta, no hi ha conversió personal i de parella sense una decisió de concretar els desitjos difusos de progressar en accions determinades que modifiquen la vida i que ens van construint dia a dia.

4.1. *En el Moviment*

[...] Siguem creatius i compartim aquestes experiències que volen anar ‘més enllà’, perquè el Moviment sigui capaç de respondre a una aspiració real i les parelles no sentin la necessitat de buscar fora el que pot estar dins.

El nostre Moviment sempre ha tingut la preocupació de posar a disposició dels matrimonis elements de referència i de discerniment que els ajudin en la seva formació. Ningú no els forçarà en la seva responsabilitat i la seva llibertat, però s’han de sentir animats en la seva recerca per comprendre la Paraula de Déu davant els signes dels temps. Això exigeix una formació permanent i un esforç per expressar les realitats de la fe en un llenguatge accessible.

REFLEXIÓ PERSONAL I CONJUGAL

- ✓ Percebeu la resposta que donem a la crida de Déu a estimar-nos, vivint el vostre matrimoni en la seva dimensió de “sagrament permanent”, com un testimoniatge constant que un amor humà és possible i capaç de ser signe de l’Amor de Déu?
- ✓ Quan us vau casar, teníeu un “projecte de fecunditat”? Al trobar les vostres respostes a la crida de Déu en els fruits que el vostre amor ha estat capaç de donar, ¿quina fecunditat creieu haver realitzat? A quina fecunditat us sentiu cridats en la present etapa de la vostra vida de parella?
- ✓ Què us ha aportat el Moviment dels EMD i la seva pedagogia per a poder respondre a les crides de la vostra vocació conjugal?

REFLEXIÓ EN L’EQUIP

- Què demaneu a la pedagogia dels EMD en aquesta etapa de la vostra vida de parella i d’equip?
- Mantenint-vos fidels als carismes originals del Moviment, com hauria d’evolucionar la pedagogia dels EMD per a poder respondre a les necessitats de les parelles d’avui?
- A quins ministeris eclesials podeu accedir? Us ajuda l’equip en el vostre discerniment? Us anima l’equip a estar disponibles per al servei?

PARAULA DE DÉU

Fets dels Apòstols (18,1-3. 18-21. 24-28)

Després Pau va sortir d’Atenes i se’n va anar a Corint. Allà va trobar un jueu anomenat Àquila, originari del Pont, que acabava d’arribar d’Itàlia amb Priscil·la, la seva muller, perquè Claudi havia decretat l’expulsió de tots els jueus de Roma. Pau s’uní a ells i, com que tenia el mateix ofici de fabricar tendes, s’estava a casa d’ells i treballaven plegats.

Pau encara es quedà força dies a Corint. Després es va acomiadar dels germans i s’embarcà cap a Síria. L’acompanyaven Priscil·la i Àquila. A Cèncrees s’havia rapat el cap, a causa d’una prometença. Arribaren a Efes i allí se separà d’ells dos. Va entrar a la sinagoga

i adreçà la paraula als jueus. Ells li demanaren que s'hi quedés més temps, però Pau no hi va accedir. I es va acomiadar d'ells dient-los:

—Tornaré una altra vegada a visitar-vos, si Déu vol.

I se'n va anar d'Efes.

Un jueu d'origen alexandrí, que es deia Apol·ló, home eloqüent i versat en les Escriptures, va arribar a Efes. L'havien instruït en el Camí del Senyor, i parlava amb esperit fervent ensenyant amb exactitud tot el que es refereix a Jesús, encara que només coneixia el baptisme de Joan. Apol·ló es posà a parlar amb valentia a la sinagoga. Quan Priscil·la i Àquila el van sentir, el prengueren a part i li exposaren més exactament el Camí de Déu. Com que ell volia anar-se'n a Acaia, els germans el van animar a fer-ho, i van escriure als deixebles que li donessin acolliment. En arribar a Acaia, va ser una gran ajuda per als creients, amb la gràcia que Déu li havia donat: refutava públicament els jueus amb energia i demostrava amb les Escriptures que Jesús és el Messies.

Carta de sant Pau als Romans (16, 3-5)

Saludeu Prisca i Àquila, col·laboradors meus en Jesucrist, que van exposar la seva vida per salvar la meva: no sóc jo sol a agrair-los-ho, sinó totes les esglésies que no són jueves. Saludeu també l'església que es reuneix a casa d'ells. Saludeu el meu estimat Epènet, la primícia dels qui, a l'Àsia, han cregut en Crist.

CAPÍTOL VII

Acollir l'altre per acollir el Senyor

Només la trobada amb Crist pot omplir el nostre desig de conèixer Déu, de resar-li, d'entrar en la seva intimitat. Crist ens dona Déu, Crist és Déu. Quan l'apòstol Felip diu a Jesús: *Mostra'ns el Pare*; Jesús li respon: *Qui em veu a mi, veu el meu Pare* (Joan 14,8). El Senyor Déu s'apropa constantment a nosaltres per mitjà del seu Fill i podem trobar-lo realment sempre que, acollint un germà o qualsevol proïme, reconeguem en el seu rostre el rostre de l'Altre absolut, el rostre de Déu.

La persona humana, creada a l'origen a imatge de Déu, no és com Déu, però té una mica la seva essència, recorda Déu perquè des del principi és la imatge de Déu. En efecte, l'ésser humà es descobreix ell mateix a partir del moment en què un altre ésser humà l'acull; crida d'alegria quan descobreix que no està sol, que prop d'ell hi ha algú que se li assembla. No es descobreix, doncs, ni es reconeix, ni és ell mateix, ni es desenvolupa, més que en la seva relació amb Déu i amb els altres. Per contra, la solitud és la seva mort espiritual i física.

El do d'ell mateix, pel qual la persona troba i expressa la plenitud del seu ésser i de la seva existència, es converteix en habitual gràcies a la relació. Per aquest do d'ell mateix, aprenem a concebre la vida com un do i com alguna cosa que no només li pertany a ell, sinó també a l'altre, que és el qui li dona tot el seu sentit.

Naixem pel misteri de la trobada de l'amor que es professen altres persones que ens van donar la vida, i vam continuar gràcies a l'aire que vam respirar gratuïtament. Aquest aire és només un element vital, però simbòlicament és també aliment de l'ànima, del cor i de la intel·ligència.

L'Altre Absolut, Déu, viu també d'una relació d'acollida, no solament per part de l'home i de la dona sinó per part d'ell mateix. És el Pare i la Mare, com ens recordava el papa Joan Pau II; és el Fill i un Amor tan poderós i misteriós que està personificat en l'Esperit.

Felip li diu a Jesús: *Mostra'ns el Pare*; Jesús li respon: *Qui em veu a mi veu el Pare* (Joan 14,8). Veure Jesús, l'home Jesús Fill de Déu, significa veure Déu. Significa també que tenim la possibilitat, amb la nostra naturalesa humana, d'entrar en la realitat forta i benaurada de la relació trinitària. Una de les "Paraules musulmanes sobre Crist", reproduïdes en una pàgina de la revista internacional de teologia *Concilium* (2003), diu: «Jesús trobà l'home i li digué: "Què estàs fent?". L'home respongué: "Em consagro a Déu". Jesús li preguntà: "Qui et cuida?". "El meu germà", respongué l'home. Jesús li digué: "El teu germà li té més devoció a Déu que tu"».

Buscar Déu sense tenir en compte les persones és una pista històrica falsa tant des del punt de vista religiós com espiritual. No arribem a Déu si tanquem els ulls davant les necessitats del germà. En la narració del Judici final, Jesús ens ho recorda d'una manera inequívoca. Quan hem vist Jesús? Quan vam trobar i vam recollir el malalt, el presoner, el famolenc i l'assedegat.

1. QUAN ACABA LA NIT?

Un rabí acostumava a preguntar al seu deixeble: «Quan acaba la nit i comença el dia?». El deixeble li anava donant diferents respostes, però totes elles insatisfactòries. Finalment, desanimat, va demanar al mestre perquè li ensenyés la resposta. El rabí li va dir: «Quan vegis en el rostre de l'altre el rostre del teu germà, és llavors quan acaba la nit i comença el dia» (apologia de la tradició jueva).

Ens hauríem de mirar en els ulls dels altres més sovint. El món perd una mica la seva nit i rep més llum del sol sempre que les persones aconsegueixen acceptar-se mútuament, amb les seves belleses i les seves misèries. I això només és possible si ens trobem i si considerem allò més profund de la nostra ànima.

Tot trobament entre dos éssers humans neix d'una mirada; però la mirada, per a ser autèntica, necessita del silenci. La inflació de paraules, com un devassall violent i sorollós o, fins i tot, delicada i suggestiva, no reemplaçarà mai el silenci màgic d'una mirada.

2. DE LA POR A L'ACOLLIDA CONFIADA

És la por la que ens impedeix conèixer les nostres capacitats i ens impedeix, també, créixer i viure fraternalment. Es pot tenir por dels homes, però també es pot tenir por de Déu, quan Ell ens mena per camins desconeguts. Pensem en la por de Maria davant l'àngel que li proposa convertir-se en Mare de Déu. De la por a l'altre neixen tots els obstacles per al trobament amb els altres; a causa d'aquesta por, els cristians obliden sovint que Déu s'ha fet home i vol salvar tots els homes i dones, sense distinció de raça o religió.

Quan compartim un moment o una situació determinada, podem franquejar l'aparença de l'altre. Sovint ens parem en la superfície de les coses i de les persones, i no arribem a adonar-nos del que amaguen, no arribem a adonar-nos del tresor que hi ha en l'altre.

3. EL ROSTRE DE LA PERSONA HUMANA ÉS EL ROSTRE DE DÉU

En resum, el rostre humà és el rostre de Déu. Així és com el Senyor ve a trobar-se amb la nostra llibertat i realitza el seu projecte en nosaltres: en el "sí" que diem davant els esdeveniments. Perquè la trama dels nostres dies està feta d'esdeveniments i de fets, sovint d'aparença banal. I és a través d'aquests esdeveniments com el Senyor es fa present en la nostra vida. En la nostra vida, i no en els nostres projectes, pensaments, imaginacions o sentiments més o menys clars i canviants. I els esdeveniments adquireixen la fisonomia ben precisa dels rostres humans i de les seves històries. Com recordem per Nadal, el nostre Déu és un Déu fet carn que, per a trobar-nos, ha volgut entrar físicament en la història i, amb el desenvolupament d'aquests esdeveniments, ha volgut unir la seva vida a la de tots nosaltres. El cristianisme és una religió encarnada, que creu en un Déu que s'ha fet nen, pobre, en una cova de Judea, i que va ser crucificat com un malfactor en la ciutat que els jueus creien habitada per un altre Déu.

Si creiem en aquest Déu, experimentarem una amistat que es converteix en comunió, comunitat cristiana, element en un món nou amb trets diferents a tots els altres. La nostra fe es fa “carn”, cos de Crist que pot ser trobat i “tocat” per tots, en qualsevol mitjà, fins i tot en els que són aparentment més hostils i més allunyats. Quan hi pensem, veiem com n’és, de grans. No ens trobem simplement amb Marc, Antoni, Joana, Sara, Lluc, Francesc o amb qualsevol altre, sinó que ens trobem amb Jesús gràcies a la seva presència entre nosaltres per la nostra comunió. És aquest l’instrument que el Senyor ha escollit per a trobar-se amb l’home i la dona: no els cursos bíblics o teològics, l’eloqüència o la saviesa, les qualitats personals o la consistència moral, sinó la comunió amb els qui es reconeixen en Ell, que es fa present i es deixa trobar en tots els mitjans.

4. ELS ALTRES, ELS MÉS PROPERS

El primer llibre de la Bíblia ens revela que la parella és el lloc on l’alteritat manifesta la seva capacitat més gran de desenvolupament per a l’èsser humà: en la parella, en l’amor conjugal, en efecte, es viu cada dia el trobament amb l’altre i amb la diferència.

Per a moltes parelles, també hi ha “un altre”: el fill. Rabindranath Tagore, poeta, pensador i educador bengalí (1861-1941), Premi Nobel de Literatura 1913, ens recorda que «Cada nen que neix ens aporta la bona nova que Déu encara no ha perdut l’esperança en els homes». Per mitjà dels nostres fills, Déu ha volgut dir-nos una cosa: que ha volgut estimar-nos d’una manera singular. Els fills també ens diuen molt sobre nosaltres mateixos: són el mirall dels nostres límits, de vegades dels nostres fracassos i frustracions; són sempre fletxes amb les quals franquem l’espai i el temps per a accedir allà on no podríem fer-lo en una sola vida.

Però, és que no són innumbrables els que ens presenten el rostre de Déu? I sobre quants rostres podem llegir la pregunta de Crist: *Qui dieu que sóc jo?*

PER A LA REFLEXIÓ I L’ORACIÓ

TESTIMONIS

L’arbre dels mangos, llibre d’espiritualitat hindú:

Un ancià cava en el seu jardí. «Què fas?», li pregunten. «Planto un arbre de mangos, respon. «Que t’imagines, potser, que en menjaràs els fruits?», li objecten. Però ell replica: «No, no viuré prou temps per a menjar-ne els fruits, però els altres sí. I jo, tota la meua vida, he menjat els fruits d’arbres plantats pels altres».

Sant Ambrós, bisbe de Milà, en el segle IV:

El bé dels vostres fills serà el que ells mateixos hagin escollit. No somieu amb traspassar-los els vostres desitjos. N’hi haurà prou amb què sàpiguen estimar el bé i guardar-se del mal i que tinguin horror de la mentida.

No pretengueu, doncs, dissenyar el seu futur; més aviat sentiu-vos orgullosos que ells mateixos es llancin cap al demà, fins i tot quan creieu que us obliden. No animeu idees ingènues de grandesa, però si Déu els crida a fer alguna cosa gran i bella, no en sigueu l'obstacle que els impedeixi volar. No us arrogueu el dret de prendre decisions en el seu lloc, sinó ajudeu-los a comprendre que han de decidir per ells mateixos i que no han d'estranyar-se si veuen que el que desitgen demana esforços i, de vegades, fa sofrir, perquè no es pot suportar una vida viscuda per a res.

Més que els vostres consells, és l'estimació que us tenen i l'estimació que els teniu el que els ajudarà; més que mil recomanacions aclaparadores, seran els gestos vistos a casa el que els ajudarà. [...] Més m'ensenyarà el gest de la meva mare fent entrar a casa un rodamón famolenc, que tots els discursos sobre la caritat; i no sé de res que expliqui millor l'orgull de ser persona que veure al meu pare defensar un home injustament acusat. Que els vostres fills visquin a casa vostra amb el benestar que facilita i anima a sortir-ne, perquè posen en vosaltres tota la seva confiança i en Déu el gust per una vida ben viscuda.

Arturo Paoli, germà de Charles de Foucauld, que passà part de la seva vida a Amèrica del Sud, compartint la difícil vida dels més pobres i desheretats:

Pensem en una persona que, durant el seu pelegrinatge a través del món, ha carregat amb totes les misèries que ha trobat, que no ha pogut donar una resposta al per què de tanta misèria fins al punt d'endurir-se i d'allunyar-se de Déu, de la seva oració habitual. Un dia en el desert de la seva ànima penetra un foc devorador, de cop, sense esperar-lo. Aquest foc, encara sense nom, el lliga amb llaços molt estrets, el fa obedient i passiu i, al mateix temps, l'arrossega cap als altres. No aconsegueix donar-li el nom del Déu al que ha resat tota la seva vida, però, no obstant això, aquest foc és Déu que descendeix, que ve a trobar-se amb ell i que l'envia cap als altres. Els altres són la seva religió, són la seva obediència a Déu, és *l'Aquí em teniu*, que és l'última paraula que el jo pronuncia abans de consumir-se en el foc.

Juan Arias, a *Oración desnuda*:

Senyor, jo també voldria fer la meva oració. Una oració que només té una paraula: els altres. No és per generositat, és una necessitat vital. Sense els altres, estic mort, sóc un somni, una ombra, no sóc gens. Són els altres els qui em revelen millor la realitat que és el meu jo (la realitat del meu ésser). Ells són el meu Déu i ells són jo mateix.

Entre els altres, Senyor, hi ha els que dormen, els que es desesperen, els que tenen fam i els esclaus. Per ells vull ser crit, esperança, pa i llibertat.

Hi ha, entre ells, qui tenen set de justícia i de fe en tot gest humà... Vull donar-los la mà per a caminar junts, sense fer-los preguntes. [...]

Són a la meva barca, somien amb una mateixa riba; encara que no tots els donem el mateix nom, ells parlen el mateix idioma: l'idioma que vol alliberar tota persona de tota esclavitud.

Si n'hi hagués un de sol a la meva barca, els ulls del qual s'il·luminessin ja amb la llum dels ressuscitats, jo menjaria amb ell els primers fruits de la vida; el crepuscle es confondrà amb l'alba; no es veuran diferències entre el sol i la neu i fins i tot les figues seran eucaristia.

I tots serem veritablement Tu.

Però ¿per què és així tot això i per què, per necessitat o desig, he fet tot això, Senyor? Jo em comprometo a inventar cada dia nous mitjans per a fer més, però voldria oferir als altres la possibilitat de demanar el que desitgessin que jo fes per ells per a ajudar-los a alliberar-se.

Voldria, Senyor, que mai no em faltés valor per a mantenir la meva porta oberta a qualsevol petició humana que servís per a l'engrandiment de les persones. Sento que només així l'esperança del meu engrandiment podrà tenir sentit i podré demanar-te'l sense enrogiment.

REFLEXIÓ PERSONAL I CONJUGAL

- ✓ Quins sentiments predominen en nosaltres: por, replegar-se en ell mateix, confiança, acollida...?
- ✓ Qui m'ha acollit en alguna ocasió, encara que només sigui d'una manera parcial? He sabut acollir, fins i tot encara que només sigui parcialment? Quan, per culpa meva, no m'han admès?
- ✓ Quines persones ens han acollit com a parella? Quines parelles hem acollit?
- ✓ I, sobretot, hem percebut la presència concreta del Senyor en la persona que hem trobat?

REFLEXIÓ EN L'EQUIP

- Què pensem de la situació actual i del futur dels nostres fills? Cap a quins fins els eduquem?
- En l'equip, com ens sentim admesos com a persones i parella? Com acollim els altres matrimonis? Com acollim aquells que no formen part dels Equips?
- Com encarna el nostre equip la seva fe en Jesús de Natzaret, Crist, el Fill de Déu, Salvador de tota la humanitat? Com ho anunciem?
- Arribarà l'home i la dona del demà a convertir-se en persona per als altres, persona amb responsabilitats cap a tots els homes i les dones que habiten el nostre planeta?

PARAULA DE DÉU

Evangelí segons sant Mateu (25,34-40)

Aleshores el rei dirà als de la seva dreta:

—Veni, beneïts del meu Pare, rebeu en herència el Regne que ell us tenia preparat des de la creació del món. Perquè tenia fam, i em donàreu menjar; tenia set, i em donàreu beure; era foraster, i em vau acollir; anava despullat, i em vau vestir; estava malalt, i em vau visitar; era a la presó, i vinguéreu a veure'm.

Lavors els justos li respondran:

—Senyor, ¿quan et vam veure afamat, i et donàrem menjar; o que tenies set, i et donàrem beure? ¿Quan et vam veure foraster, i et vam acollir; o que anaves despullat, i et vam vestir? ¿Quan et vam veure malalt o a la presó, i vinguérem a veure't?

El rei els respondrà:

—Us ho ben asseguro: tot allò que fèieu a un d'aquests germans meus més petits, a mi m'ho fèieu.

CAPÍTOL VIII

“Tu ets el Crist, el Fill de Déu”

Si realitzem el camí de la nostra maduresa humana, si arribem fins al final del camí de la fe, aleshores podrem respondre a la pregunta de Jesús: *I vosaltres, qui dieu que sóc jo?*, amb plena consciència, de manera ferma i segura: *Tu ets el Crist, el Fill de Déu.*

La resposta que busquem no la podem trobar en una idea, sinó en una persona viva: Jesucrist, Salvador de tots els homes i dones i model de vida per a tot ésser humà. La resposta que busquem, la que dóna sentit a tot el que vivim, és Crist, que ens va estimar primer i que demana el mateix de cadascun de nosaltres: estimar, res més.

1. AL FINAL D'AQUESTES REFLEXIONS...

Hem recorregut un camí de reflexió per a intentar respondre, també nosaltres, a la pregunta de Crist: *Vosaltres, qui dieu que sóc?*

Ens hem interrogat junts, en parella i en equip, per a trobar les respostes susceptibles de donar un sentit a la nostra fe, a la nostra vocació conjugal, a la nostra forma de viure; hem vist i comprès que cada dia més persones viuen avui en un clima de gran incertesa, a causa de les ràpides transformacions d'una societat que ha perdut l'estabilitat tranquil·litzadora de l'època anterior; tant a nivell econòmic, amb desequilibris cada vegada més inquietants i accentuats, com a nivell social, civil i també ètic i religiós.

Aquesta incertesa engendra la inseguretat i la por al moment present: què serà de mi?, què serà dels meus fills?; i, paradoxalment, també influeix en el passat: m'he equivocat, en què? Després d'una llarga reflexió durant aquest any, sembla com si les preguntes fonamentals haguessin de quedar sense resposta: per a qui visc?, d'on vinc, a on vaig?, realment existeix un futur en el més enllà? I, sobretot, quin sentit, quin significat té la meva existència?

Mirant el nostre entorn hem de constatar, cada vegada més clarament, que hi ha una crisi en la família, que durant segles ha estat un factor estabilitzador. Es veuen tensions entre pares i fills, que rebutgen l'experiència del passat; relacions sexuals que no sempre es viuen com una relació d'amor; confusió en els rols de l'home i de la dona, la qual, almenys parcialment, ha aconseguit la seva emancipació; i, finalment, tensions en la parella. Els pares semblen haver renunciat al seu paper educatiu, precisament perquè els manca confiança en la vida que han viscut i en la vida que estan vivint; els joves pensen amb por en el matrimoni.

En tot el món, moltes persones es pregunten si els costums i les tradicions heretades del passat són valors per a la civilització, valors socials, punts d'ancoratge; o bé si són una herència de situacions obsoletes que ja no tenen raons per a subsistir. Però, realment, tot és tan negatiu?

2. ...HI HA UNA RESPOSTA

En aquest panorama tan negatiu, podem entreveure, de forma cada vegada més conscient, una resposta capaç d'operar una revolució en la vida del creient. La resposta no se situa a nivell de les idees, de la ideologia; la resposta és un home viu: Jesucrist.

És Ell qui revela el misteri de la història del cosmos i de cadascun de nosaltres. I el misteri revelat, en l'arrel de la revolució còsmica mil·lenària que ha dut a l'aparició de l'home i de la dona sobre la terra, hi ha un Poder Creador: Déu Pare, que no només fa que existeixi la persona humana, sinó que, a més, la fa objecte d'una relació d'amor tan intensa i radical que li fa compartir, en la persona del seu Fill, la condició humana: *en tot semblant a nosaltres, excepte en el pecat* (Hebreus 4,15); i que en la resurrecció del seu Fill ha prefigurat el nivell de plenitud definitiu al qual tothom està cridat.

Així Crist és el centre de la vida del creient, no només revelador, sinó també model de vida i Salvador.

Jesucrist pot convertir-se en el model d'una vida que val la pena ser viscuda, d'una vida plena de sentit. Ell té la resposta per a tots els desitjos de grandesa, de bondat, d'eternitat, d'infinit que es troben en el cor de cadascú. Ell ens salva, fins i tot encara que el mal continuï existint en nosaltres i en el món, fins i tot si la prova i el sofriment ens colpegen de prop, fins i tot si sabem que la nostra vida s'acaba amb la mort. Ens salva perquè la seva misericòrdia ens mostra que el pecat es perdona; perquè ens ensenya que el sofriment i les proves no són un destí segellat per sempre; i sobretot ens salva perquè Ell ha ressuscitat.

3. DÉU NO ENS SALVA SENSE NOSALTRES

«El Déu que t'ha creat no et salvarà sense tu» (sant Agustí). Considerar Crist com l'home benvolgut i desitjat per Déu, comporta la voluntat, per la nostra banda, de seguir-lo, prenent tots els trets característics que fan d'ell un gran mestre, fins i tot entre molts no creients.

Per als creients, aquests trets no són el que van fer que Ell passés pel món, fa dos mil anys, deixant un rastre indeleble, sinó que són les característiques de l'home-Déu, que viu avui, ahir i sempre actuant constantment —*El meu Pare continua treballant, i jo també treballo* (Joan 5,17)—, perquè la vida de cada persona sigui divinitzada, fins al punt de sobrepassar els límits del temps.

Jesucrist es va fer com nosaltres, amb la finalitat que nosaltres ens convertim en allò que Ell és; aquest és l'ensenyament dels Pares de l'Església. «Jesucrist s'ha fet home amb la finalitat de divinitzar-nos» (Atanasi). «L'home és una criatura, però una criatura que ha rebut l'ordre de convertir-se en Déu» (Basili de Cesarea). «Si Déu s'ha convertit en home, l'home s'ha convertit en Déu» (Ciril d'Alexandria). «Estem divinitzats per Jesucrist» (Gregori de Nacianç).

Però, mentre que l'obra de Déu, per Jesucrist i amb l'Esperit Sant, no falla mai, sí que pot fallar la nostra resposta; pot no ser una resposta vigorosa, franca, segura, conscient. La nostra resposta serà el nostre esforç per ser com Ell.

«Ell és, i continuarà essent, el qui ens ha estimat primer, el qui s'ha inclinat sobre la seva criatura treta del no-res perquè participi lliurement en la plenitud divina; criatura cridada a l'existència no només per a estimar, sinó per a ser, al seu torn, estimada. Aquestes dues línies d'amor —descendent i ascendent— es reuneixen i es confonen; una baixa com un raig de llum, l'altra puja com la deu d'una font viva. I l'una i l'altra testifiquen el miracle d'amor anunciat per l'apòstol Joan: des d'aquest moment, som fills de Déu» (Myrrha Lot-Borodine).

4. LA RESPOSTA INDISPENSABLE DE L'ÉSSER HUMÀ

Tornem a dir que és necessària la resposta de l'home i de la dona al miracle d'amor diví. I, ja que tenim un model, la resposta és seguir-lo, intentar encarnar en la nostra vida els trets característics de Jesús que coneixem pels evangelis.

El primer i principal és l'amor sense condicions. Ens dóna exemple d'aquest amor quan s'asseu a taula amb publicans i pecadors; quan perdona l'adúltera, alhora que li ordena no pecar més; quan, ple d'amor, mena la samaritana a una introspecció que renova la seva vida. Però anem a veure els trets característics de Jesús que trobem, de forma especial, en les nostres necessitats d'avui:

- Jesucrist és servidor per amor: *El Fill de l'home no ha vingut per a ser servit, sinó per a servir i donar la seva vida en rescat per tots* (Mateu 20,28).
- És el mestre amb autoritat: *La gent es va quedar admirada dels seus ensenyaments, perquè els ensenyava amb autoritat* (Mateu 7,28-29); autoritat que li venia de la proclamació de la Veritat i de la proposta d'una escala de valors explicada en les benaurances i de les quals en dóna testimoniatge amb la seva vida.
- Crist és un home lliure pel que fa a les normes, als costums i fins i tot a la Llei que Ell ve a complir; no redueix la seva relació amb Déu a un conjunt de ritus que cal observar, sinó que fa que aquesta relació es basi en la conversió del cor: *Convertiu-vos i creieu en l'evangeli* (Marc 1,15)
- Acull tot el món, va a l'encontre de tothom; al voltant d'ell respirem un aire de família que ens convida, avui, a una sociabilitat que s'oposa als contravalors de l'individualisme, que és signe d'egoisme, de tancar-se als altres i que nega els valors que són en el cor humà.

És essencial per a nosaltres, per a ser éssers vius, estar amatents al servei; ser creïbles d'acord amb l'evangeli; lliures dels condicionaments del món, però no lliures de la llei de l'amor; oberts i ser acollidors amb tothom. Quan estem totalment impregnats per la llei de l'amor, és quan som totalment lliures; lliures també de la por i de la inseguretat que s'estenen entre les persones; i lliures, sembla una paradoxa, perquè som totalment servidors.

En l'amor als altres, confirmarem el nostre amor al Pare i ja no tindrem por d'escoltar com se'ns pregunta: *Qui dieu que sóc jo?* Perquè sabem que Crist és el primer que ha estimat i que només espera de nosaltres una resposta, la de l'amor.

PER A LA REFLEXIÓ I L'ORACIÓ

TESTIMONIS

Enzo Bianchi, monjo de la comunitat de Bose:

Per què Déu s'ha fet home? La pregunta de per què Déu s'ha fet home, pregunta sempre recurrent en el transcurs dels segles de la fe cristiana, ha rebut, en l'essencial, una sola resposta a Orient i Occident, en dues formes diferents però no contradictòries. En la tradició oriental s'ha imposat la fórmula d'Atanasi: «Déu s'ha fet home perquè l'home es converteixi en Déu», és a dir, perquè conegui la via de la *theosis*, de la divinització. A Occident, en canvi, s'ha insistit sobretot en l'acció salvadora duta a terme per Déu en Jesús: «Déu s'ha fet home per a salvar l'home».

Tanmateix, si aprofundim les dues respostes, estic convençut —i espero que ningú no s'escandalitzi— que la resposta també es pot expressar així: «Déu s'ha fet home perquè l'home arribi a ser veritablement home».

Sí, Déu s'ha fet home en Jesús de Natzaret, per a mostrar-nos l'home autèntic, l'home realment fet a imatge i semblança seva i ensenyar-nos, així, a viure en plenitud, fins a conèixer —goso dir— no només dies plens d'alegria, sinó fins i tot de glòria. Per altra banda, aquí es troba el sentit de l'encarnació que se'ns presenta en el quart Evangeli: *El Verb es va fer carn i habita entre nosaltres i ens ha mostrat la seva glòria* (Joan 1,14).

Christian Duquoc, teòleg:

Jesús és Déu d'una forma particular —com a Fill— i ser Déu així no està renyit amb el que ell fou, Jesús de Natzaret. Al contrari, és des de la seva vida humana i històrica com es manifesta a nosaltres “Fill”, fins a tal punt que no podem unir-nos al seu ésser diví posant entre parèntesi o oblidant allò que fou.

El que és original en Jesús, i que constantment rebutgem, és que és Fill de Déu en un sentit que no és només el d'una proximitat moral a Déu, sinó el d'una identitat misteriosa amb la realitat mateixa de Déu, sense que aquesta realitat destrueixi la seva vida històrica o la torni anodina. Al contrari, ell s'ha reconegut Fill amb el fonament de la Resurrecció, que no ocorre malgrat la seva vida terrestre, sinó que hi és, perquè només és en ella on se'ns fa clar el sentit de la seva filiació divina.

No és ni quan desplega el seu poder reduint al no-res els seus adversaris, ni en la majestat del Judici, garantint la Justícia, ni en la glòria inassolible i increïble de Déu, sinó en una personalitat, en una autoritat, en una llibertat, en el perdó, en el suport als rebutjats, on veiem que és Fill de Déu. El que importa és que Déu sigui reconegut precisament en tot això i no en el poder irresistible, en el terror sagrat, en la permanència de l'ordre. La realitat de Déu no ens és accessible per ella mateixa, se'ns fa visible en un rostre humà, en el del Fill, Jesús.

Jean Allemand, a *Orar 15 días con el P. Caffarel*:

Crist és la Paraula de Déu encarnada, feta un de nosaltres. En tota la seva vida, en els seus ensenyaments, els seus gestos, la seva passió i la seva mort, Ell és la Paraula de Déu a la humanitat. Crist és la Paraula total, definitiva i irremplaçable, que expressa a la perfecció com és Déu. La Paraula de Déu no és un text, sinó una persona.

REFLEXIÓ PERSONAL, CONJUGAL I EN EQUIP

Al final del recorregut d'aquestes reflexions, en aquest any de preparació per a la Trobada de Lourdes, una única pregunta per a reflexionar sols, en parella i en l'equip:

- ✓ Si Crist ens trobés avui i ens digués: *Qui dieu vosaltres que sóc jo?*, quina seria la nostra resposta?

PARAULA DE DÉU

Evangelí segons sant Joan (5,32-40)

Però n'hi ha un altre que dona testimoni de mi, i jo sé que el seu testimoni té valor. Vosaltres heu enviat missatgers per interrogar Joan, i ell ha donat testimoni a favor de la veritat. No és que jo necessiti cap testimoni humà; només ho dic perquè us pugueu salvar. Joan era la llàntia encesa i resplendent, i vosaltres us vau deixar entusiasmar un cert temps per la seva claror.

Però jo encara tinc a favor meu un testimoni més gran que Joan: són les obres que el Pare m'ha donat i que vol que jo dugui a terme. Aquestes obres que jo faig, sí que donen testimoni que el Pare m'ha enviat. I el Pare mateix que m'ha enviat, continua donant testimoni a favor meu. Però vosaltres no heu escoltat mai la seva veu ni heu contemplat el seu aspecte; i no deixeu que la seva paraula resti dins vostre, perquè no creieu en aquell que ell ha enviat. Vosaltres investigueu les Escripures, perquè us penseu que gràcies a elles obtindreu vida eterna. Doncs les Escripures també donen testimoni de mi. Però vosaltres no voleu venir a mi per tenir vida.

Isaïes (55,1-11)

*Oh, tots els assedegats, veniu a l'aigua,
veniu els qui no teniu diners!
Compreu i mengeu,
veniu i compreu llet i vi
sense diners, sense pagar res!
Per què gasteu els diners comprant un pa que no alimenta
i malgasteu el vostre sou en menjars que no satisfan?
Si m'escolteu, menjareu cosa bona,
tastareu amb gust el bo i millor.
Estigueu atents, veniu a mi.
Escolteu-me i viureu!
Pactaré amb vosaltres una aliança eterna,
els favors irrevocables promesos a David.
El vaig fer testimoni davant els pobles,
sobirà i preceptor de nacions.
També tu, Israel, cridaràs una nació que no coneixies,
i ells, que no et coneixien, vindran corrents.
Vindran per mi, el Senyor, el teu Déu,
pel Sant d'Israel que t'ha honorat.*

*Cerqueu el Senyor, ara que es deixa trobar,
invoqueu-lo, ara que és a prop.
Que l'injust abandoni el mal camí,
i el malèfic, les seves intencions!
Que tornin al Senyor, que és compassiu,
al nostre Déu, tan generós a perdonar!
es meves intencions no són les vostres,
i els vostres camins no són els meus.
Ho dic jo, el Senyor.
Estan tan lluny els meus camins dels vostres,
les vostres intencions de les meves,
com el cel és lluny de la terra.
Tal com la pluja i la neu
cauen del cel i no hi tornen,
sinó que amaren la terra i la fecunden,
i la fan germinar
fins que dóna llavor als sembradors
i pa per a aliment,
així serà la paraula que surt dels meus llavis:
no tornarà a mi infecunda.
Realitzarà el que jo volia,
complirà la missió que jo li havia confiat.*